

Brassói Lapok

XL. évfolyam

61. szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1934. évi március 16

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel postautalványon áttutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve havonként 60 lej. Aki pénzbeszedő megbízott újján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 5 lej négy zeteentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK NAGYVÁRADOT!

A diktatúrák ellentmondásai

Nem érdektelen figyelni azt a keserves vadást, ahogyan a különböző diktatúrák nehéz vérértékkel igyekeznek ideológiájukat kitegyezni. Legújabbban az osztrák keresztényszocialista párt is áldozatul esett ennek a törekvésnek. Az sem volt jól keresztény és hasznosan szocialista az új diktatúra számára. Pedig a forradalmi tempót nyert reakció fenyegetéssel tömeges kortesszólamban maguk is úgy plántáltak át a tömeglelkükbe, hogy „szocialista, de nem marxista.” A cégér nem annyira finom, mint amennyire körültekintő, az igazi cél fenntartása mellett sejtetni engedi, hogy a feudalizmus és a nagykapitalizmus szolgálatában „vasrendet” teremtetve vezérek nem negligálják egészen a kor intő szavát, azonban energiájukból az is kitélik, hogy e sürgős problémát nem ősi sálónok, hanem „saját módszerük” alapján oldják meg. A kissé mélyebben tekintő szemlélő ugyan ámulva kérdezi, hogy e vérszegény disztinkció kedvéért miért kell annyi vérhő életet kioltani a hőhőbárdal, azonban ez árnyalati különbség fölött — ami ma államrendeket dönt le és formál ki — egyforma lelki szomárgassággal huny szemet a diktatúri szólam és a széplelkek ideologizálása. A fájdalmasan gyors cselekvéssel operáló diktátorok doctonal szófukarsága még érthető, különösen mióta hipokrizisbe merült korunkban vezérelve lett az a talleyrandi tétel, hogy a diplomata sohase mondja azt, amit gondol, azonban annál gyönyörködtetőbb az ideológusok lelkiismereti körtánc a korszerű aggodalmak és az uralkodó áramlatok árnyékában későn kitermett szellemi gombatelep körüli, amelyből megengedhetők skrupulizálás dacára kihajthat karrierjük virága is.

Általános jelenség lett, hogy minden uralkodó rendszer nyomán — sarjadzhatott bár a legdurvább egyéni érvényesülés kloakájából is — kitermelődik az utólag szentesítő ideológiai áramlat. A kor törekvéseivel nyilván ellentétes szándékú neokonzervativizmus nyomán kissé későn, kissé tántorogva a porondra szédült a verejtékesen kikajtatott vallásos szocializmus és faji egységesítés teóriája. Amennyire a körvonalakból megállapítható, ez az új ideológia a neokrisztianizmus rokonsága révén a vallás misztikumaihoz menekül vigasztal, ugyanakkor helyesli az uralkodó és meggyőződés lenini lendületű eszközeit is.

Valóban, úgy a vallás, mint a faji gondolat tartalmaz bizonyos figyelmeztető tendenciákat a szocializmus felé. Az Európában divó vallások saroktetele a „Szeresd felebarátodat, mint te magadat” örökségszerű tézise, amely a lényeg szinte szimbólikus kidomborítására egyéyolvasztja az én és a te fogalmi különbségeit. A fajvédelem „gondolata” szinte méhében hordja a szociális kötelességeket, hiszen azok számára, akik őszintén szeretik fajukat, a faj egyedei egyformák, legyenek azok arisztokraták, kereskedők, intellektuelek, munkások vagy földművelők. E sokra kötelező felismerés vajami balkan salgó koloritban ki is érződik a parancsra csinált ideologizálásból, hiszen a lenini vasrendszerekben szemük láttára morzsolódik fel a saját fajtájukbeli középosztály, állatiasodik a nyomorba a földmives és munkás, ám megtorpannak a félelemben didergő, aprócska lelkiismereti aggályoknál. Pedig, hogy ne menjünk képért messzire, éppen a vallási terrénum a leggazdagabb olyan példákban, amik arra sarkallnak, hogy a te és én összeolvadásának példájára krisztusi szenvedélivel olvasszuk valóságos testünkbe és vértünkbe eszmei hitünket. Ez azonban annyit jelentene az őszinte vallási és faji szocialista ideológus számára, hogy ellátogasson szenvedő fajtestvéreire, meggyőződjék bajjaikról, követelményeiknek igazáról, határozott tételekbe foglalja a parancsoló követelményeket és harmonion értük azokkal a kormányzatokkal, amik

Újabb huzavona a konverziós javaslat körül

Bukarest, március 15.

A kormánypart állandó választmánya — amint jeleztük — kedden este Bratianu Dinu pártelnök lakásán összeült, hogy megvitassa a véglegesnek szánt adósságrendezési törvény tervezetét. A vitát ezen az ülésen nem tudták befejezni s csütörtökön este folytatják. Ezekután

Tatarescu miniszterelnök legjobb esetében csak szombaton, vagy a jövő hét elején terjesztheti be a parlamentbe az új konverziós javaslatot.

Az ellenzéki sajtó, élén Averescu marsall lapjával, az Indreptareával, továbbra is fenntartja azt az értesülését, hogy a kormánypart kebelében a konverziós javaslat körül jelentős nézeteltérések vannak.

Az Ottulescu által Bratianu Dinu pártelnök szempontjai szerint elkészített javaslatot a Nemzeti Bank és a pénzüntézetek helyeslik, nem így azonban a liberális párt fiatalabb elemei, amelyek szociálisabb és nagylelkűbb adósságrendezést kívánnak s 98 képviselő aláírásával ellenjavaslatot dolgoztak ki. A huzavonát ennélfogva az okozza, hogy

igen nehéz közös nevezőre hozni Tatarescu miniszterelnök és Bratianu Dinu pártelnök híveinek a kívánalmait.

Az ellenzék úgy látja, hogy a konverziós javaslat a kormány helyzetének legérzékenyebb pontja.

A MÓDOSÍTOTT BÉLYEGILLETÉKEK

Hosszas vita után kedd esti ülésén a képviselőház is megszavazta az ostromállapot törvényesítéséről szóló javaslatot, majd megkezdte annak a javaslatnak a szakaszonkénti vitáját, amely a bélyegilletéktörvényt módosítja.

Az illetéktörvényen eddig a következő fontosabb módosításokat eszközölték:

Az egyszerű kérvények bélyegilletékét az eddigi 11 lejről 8-ra szállították le.

Az idézések bélyegilletékét az eddigi 14 lejről 10-re,

illetéleg 27-ről 20-ra

az 5 ezer lej meghaladó keresetknél. A vagyoni jogi pereknél az illeték a jövőben 60, 200 és 300 lej lesz. A betáblázások és átirások esetében az illeték ezután csak tízszerese lesz a megadható jövedelemnek, az eddigi tizenötszöröse helyett.

Azok az adásvételi szerződések, amelyekkel a községek házhelyet adnak el a rokkantaknak, hadiözvegyeknek és árvák-

az eszmének csak csillogó jelmezeit hordják, de fukarkodnak a lényeg teljesítésével. Ehelvett a zengő ideológusok schöngéistij elkonokdással vonulnak vissza elefántcsonttoronyukba, némi korszerű wertherizmus után mélabusban megbékélve azzal, ahogyan a tömegekkel energikusabban bánó gyakorlati politikusok valóságba öntik a neokrisztianus tételeket, meghagyva a gazdagoknak a javakat, a szegényeknek pedig a vigaszt.

nak, valamint köztisztviselőknek, a jövőben bélyegmentesek lesznek.

Az értékpapírokra és részvényekre vonatkozó bírósági eljárások esetében

az aránylagos adót nem a papírok névértéke, hanem a tőzsdén jegyzett reális értéke szerint szabják meg.

Az egyenes adókról és a globális adókról szóló törvény módosítására vonatkozó javaslat szintén jelentős változtatásokon megy át, tekintettel arra, hogy eredeti formájában azoknak, akiknek jövedelme egyetlen kereseti forrásból származik, nem hogy leszállította az összádját, hanem azt a globális helyett bevezetett

Számottevő mértékben leszállították a bélyegilletékeket — Husvéig befejezik a parlamenti mostani ülészakát

„suprakvótával” magasabbra emelte, mint amennyi eddig volt.

KÉSNEK A PÁRISI TÁRGYALÁSOK

A kormány köréből származó értesülés szerint

a mostani parlamenti ülészakát husvétig okvetlenül befejezik s júniusra rendkívüli ülészakát hívnak egybe a költségvetés megszavazására.

A jövőévi költségvetés összeállítása ugyan is a párisi tárgyalások kimenetelétől függ.

A hivatalos párisi tárgyalások egyébként még mindig nem indultak meg, mert a külföldi hitelezők szakértői még nem terjesztették elő jelentésüket.

Husvétii közkegyelem

Emlékeztet, hogy még a Vajda-kormány alatt, a múlt nyár elején, a képviselőház törvényjavaslatot szavazott meg az 1933 június 1-ig elkövetett sajtóvétségek közkegyelméről. A nemzeti parasztpárti parlament közben nyári szünetre ment s a szenátusnak már nem volt ideje a féljg törvényre vált javaslatot szintén megszavazni.

A javaslatot nemrégiben a jelenlegi liberális kormány is magáévá tette s be-terjesztette a szenátusba, amelynek illetékes bizottságai együttes ülésen tegnap

vették tárgyalás alá. A javaslat ezalkalommal változtatást szenvedett olyan értelemben, hogy

közkegyelemben részesülnek mindazok a sajtóvétségek, amelyeket ez év március 1-ig elkövettek.

Mihelyt a javaslatot a szenátus ezzel a módosítással megszavazza, visszaküldik a képviselőháznak, hogy szintén járuljon hozzá a módosításhoz. Ennek megtörté-ével a régóta függőben levő javaslat törvényerőre emelkedik s husvétra már alkalmazni is fogják.

Végleg szabadlábra helyezték a vasgárdista-barát ujságírókat

Crainic főszerkesztő, akit államellenes szövetkezésben való részvétel miatt helyeznek vád alá, továbbra is őrizetben marad

A cenzura-hivatal által kiadott közlemény szerint Uica tábornok, hadügyminiszter, szerdán délelőtt aláírta azt a parancsot, amely kivonja a vád alá helyezés alól Nae Jonescu tanárt, a Cuvantul című lap főszerkesztőjét, a lap három munkatársát: Dragos Protopopescu tanárt, Racoveanu és Nicolae Rusut, valamint Zelea-Codreanu hadnagyot, Corneliu Zelea-Codreanu fivérét. A hadügyminiszteri parancs alapján az említetteket rögtön szabadlábra is helyezték.

Ami Nichifor Crainic főiskolai tanárt,

a betiltott Calendarul című lap főszerkesztőjét illeti, őt is kivonták az összeküvés vádjá alól, de a Marzescu-törvény alapján továbbra is letartóztatásban marad, mert súlyos gyanúkok állnak fenn ellene államellenes szövetkezésben való részvétel és bűnrészesség miatt.

A vasgárdista merénylők, bűntársaik és összeküvés pörének főtárgyalása — a mint lapunk más helyén részletesen közöljük — hétfőn kezdődik a hadbíróság második szekciója előtt.

kedése az volt, hogy kikergesse a naplányes munkaházakból a munkásokat, örökbérbe adva azt a rendőröknek és kaszárnnyát formáljon véres martalócainak a kiűritett gyermekotthonokból.

Dollfusséknak igazuk van: Ezek a cselekedetek igazán nem fedik sem a kereszténység, sem a szocializmus eszmei tartalmát.

Ezekkel az ellentmondásokkal lehet sokáig élni?

Csak 22.- a nagy tubus
Lei 22.- a nagy tubus
NIVEA fogpaszta

Enyhe, könnyen habzik, ize csodálatosan kellemes.

Ítélet az erdőfülei gyilkosságban

Kikből áll a tárgyalás közönsége

Székelyudvarhely, március 15.

ELŐZMÉNYEK

Az előzmények már ismeretesek. Borbáth Szöcs Lajos erdőfülei gazdálkodót most egy éve meggyilkolva találták a falu egyik utcájában. A gyilkosságot — amint a nyomozás megállapította — az éjjeli órákban követték el és amennyiben a hullán 76 késszurás volt — ezek közül 14 a szívet érte — valószínűen többen voltak a tettesek. A tett kiderítésére erőlyes lépéseket tett a hatóság, de továbbakra szükség nem volt, mert két nap múlva a székelyudvarhelyi ügyészségen jelentkezett egy Dobai Dénes nevű legény és azt vallotta, hogy a tettet ő követte el, mert azon este Szöcs az állat egy Johánytárcával felütötte. Ezirányban indult tehát a nyomozás, mikor hónapok múlva egy másik legény jelentkezett vallomástételre és pedig egy Huszár Samu nevű, ugyancsak erdőfülei legény. Huszár meglepő vallomásában azt állította, hogy nem Dobai a gyilkos, mert ő látta, mikor Szöcsöt a falu nyole legjobb gazdája behuzta egy házba és azt is látta, mikor a hullát egy kosárba gyömöszölve elszállították arra a helyre, ahol reggel felé megkapták. Akkor ezt a nyole gazdát le is tartóztatták, de rövidesen szabadlábra helyezték őket.

Ez a két homlokegyenest ellenkező állítás, a gyilkosság kegyetlensége és egyéb homályos körülmények annyira felcsigázták a közönséget, hogy zúfolt terem előtt vezette le a székelyudvarhelyi törvényszék Glosz-tanácsa a főtárgyalást. A múlt hónapban három napon keresztül tárgyalta a törvényszék az ügyet, melyet akkor a koronatanu Huszár távolléte miatt most március 12-ére halasztott, egyben elrendelte Huszár elővezetését.

A KÖZÖNSÉG

A 12-én és 13-án tartott tárgyalásnak óriási közönsége volt. Amíg a bíróság bevonul, nézzünk talán szét, hogy kikből tevődik össze ez a nagy érdeklődés, melyből szinte pontosan megállapítható, hogy egy ilyen városban például, mint Székelyudvarhely is, az egyes szakmákban, iparágakban a szabad, illetőleg intellektuál pályákon hány százalékos a munkanélküliség?

Eme megfigyelés egyszerűen megdöbbentő, ha figyelembe vesszük a város méreteit, lme:

A tárgyalás összes napjait, — számszerint ötöt — reggeltől estig végigülte többek között két cipész, tizenhárom csizmadia (lásd: a székelység leszegényedését) három ugynevezett uri-szabó, két szűrszabó, három pincér (melyre valaki megjegyezte, hogy már a törvényszéken sem lehet nyugodtan ülni), negyven az utóbbi években végzett fiatalember (lásd: a kisebbségi szellemi munkások elhelyezkedésének teljesen lehetetlen voltát) egy patikus, hat kőműves, ugyanannyi vendéglős, harminc családanya, illetőleg feleség, kiknek a háztartás után kellene nézniük, két biztosítási ügynök stb. Ez kétségtelenül gondolkodóba ejti az embert, különösen akkor, mikor végrehajtót például egyet sem lehetett látni.

És érdekes a közönség. A gyilkosság a vallomások során oda egyszerűsödött, hogy itt — sajnos — nincs semmi rendkívüli dologról szó, egyszerűen három ember összeverekedett és ezek közül egyiket összevissza szurkálták. És még sajnosabb — és ezért ne tessék fajúrlással illetni — hogy az efféle a székelyeknél nem is olyan ritka. (Csak ugy megemlítem, hogy tavaly farsangkor szemtanúja voltam, mikor egy székérdék félhullát szedtek le és cipelték be a kórházba.) A székely mentőknek itt igazán lett volna terük. Most azonban arról van szó, hogy milyen érdekes is a közönség. Mert talán ez az „érdekes” jelző illik rá legjobban a tárgyalás eme közönségére, mely konokul és kitartóan ült, izzadt és várt valamit. Mit vártak?

Mit várt az a szemüveges hetvenéves néni aki minden pillanatban levegő után kapkodott és egy szót sem értett például a két óras beszédekből? Mit várt az a hölgy órák hosszat ebben a gőzfürdőben, ki ha meglátta volna, hogy mennyire megfénysedett az orra, bizonyára nem nézte volna olyan szinte rajongóan a gyilkosok nullásgéppel letarolt koponyáját. Mit vár itt ez a kis kölyök mellettem, aki ifjui szenvedéllyel irtja tyukszememet? Mit vár ott az az inkább karcsú és inkább szép lány, mikor kint süt a drága tavaszi nap, melynek fényében bizonyára lelkes és szellemes fiatal urak unatkoznak? Mit várnak, mikor véres ruhákra és irtózatossá késekre esik pillantásuk? Miért csipesszkednek fel vörösen kinyújtott nyakkal és miért másznak szuszogva és esetlen mozdulatokkal pad-

ra, egymás hátára, ha az elnök előszólítja valamelyik vádlottat?

Miért?

Bizonyára azért, amit nagyszerűen kihasznál egy pár darabiró meg szcenárium-író, kik az Élet förtelmes, borzongató, megdöbbentő, esetleg felemelő drámainak nyomába sem léphető, vékony cselekményüket a tárgyalótermek kétségtelenül feszült levegőjébe helyezték.

Miért?

Ugy kell legyen, hogy a Kain-áldozat füstje örökre megfertőzte a lelkeket. — Nem nagyon, éppen csak annyira, hogy kicsi és nagy, nő és férfi, beteg és egészséges, szívesen elüldögél és hallgatja hogy miként segítette át egyik ember a másikat a — krízisen...

AZ ÍTÉLET

A törvényszék 13-án, kedden este hét órakor hirdette ki az ítéletet, mely nem keltett nagyobb feltűnést, mivel már a tárgyalás első napjaiban valószínű volt, hogy Huszár Samu alaptalanul vádaskodott, melynek a falubeliek szerint meg is lett volna a jutalma. Különben Huszár már két betöréses lopás miatt hat hónapot ült, amit a törvényszék vallomása mérlegelésénél tekintetbe vett, melyet a tanúk egész serege is cáfol.

A törvényszék tíz vádlott közül csak kettőt mondott bűnösnek, kiket az enyhítő (fiatalságuk, ittasságuk és felindultságuk) és súlyosbító (76 késszurás!) körülmények figyelembe vételével 6-6 évi fegyházra és politikai jogaik öt-öt évre való felfüggesztésére ítélte. A két elítélt vádlott, névszerint Dobai Dénes és Balázs Dénes Kádár.

Ugy az ügyész, mint a védelem fellebbezett.

Tomcsa Sándor

Dollfuss irtóhadjárata a szocdemek ellen

Bécs, március 15.

A floridsdorfi kerületben tegnap a rendőrség két angol állampolgárt vett őrizetbe, akik a kerület munkáslakossága, többnyire a februári harcokban elesett schützbindlerok hozzátartozói között pénzt osztottak ki. A két angol a rendőrségre vitték, ahol kintűnt, hogy a támogatást az angol szocialista párt megbízásából eszközölték. Hír szerint az angol munkáspárt két kiküldöttjét a rendőrség a bécsi angol követség közbenjárására ismét szabadlábra helyezte.

A szociáldemokrata párt vezetősége ellen megindított eljárással kapcsolatban a párt több elmenekült vezére, dr. Bauer, dr. Deutsch, Sors, König és Heinz ellen az államügyészség nyomozó levelet bocsátott ki. Ezek közül Bauer, Deutsch és Sors a csehszlovák köztársaság területén tartózkodnak. Most felmerül a kérdés, hogy a nyomozó levelek alapján, amelyeket az ügyészség az összes külföldi bünyügyi hatóságoknak megküldött, megtörténik-e ezeknek a politikai menekülteknek a letartóztatása és módjában van-e az osztrák hatóságoknak kiadatásukat kérni. Ebben a kérdésben a Landesgericht egyik magasállású bírása az egyik bécsi esti lapban a következőképpen nyilatkozott: „Politikai cselekmények, mint hazaárulás,

lázadás, valamint az ezzel összefüggő tényállás miatt a kiadatás természetesen lehetetlen. A kiadatást eredménnyel csak akkor lehet elérni, ha a szökevények egyike ellen csalást, sikkasztást, vagy vétkecs bukást lehetne bizonyítani. Az Arbeiter Bank vezetői ellen ilyen büncselekmények miatt van folyamatban az eljárás és a vizsgálat abban az irányban mozog, hogy a pártvezetőség tagjai követtek-e el ilyen büntetendő cselekményeket. Miután az Arbeiter Bank esetében nem tisztán politikai deliktumról van szó, ha az indító okok anyagi természetűek is, ennél fogva a kiadatási eljárás megindítása az előfeltételek szerint lehetséges. Minden esetre előbb be kell várni a vizsgálat konkrét eredményeit.”

Grázból jelentik: A grázi rendőrigazgatóság tegnap lefoglalta az Arbeiter Wille című kiadvállalat és a Typografia nevű nyomda vagyonát. Mindkét vállalat a szociáldemokrata párt tulajdonát képezi.

Innsbruckból jelentik: A bíróság tegnap ítélkezett Schneider Siegbert 21 éves Csehszlovákiából származó joghallgató felett, aki ellen az ügyészség a robbanó anyagokról szóló törvény alapján emelt vádat. A bíróság az enyhítő körülmények alkalmazásával a joghallgatót 16 hónapi súlyos börtönre ítélte.

Tessék kívágni és oltetni

7. sz. SZELVÉNY

a B. L. márciusi

regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab márciusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 március havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedgáltathatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál (Cosmopolis), Calea Griviței 10; Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előzetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniök, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Szerencsés számok

Bukarest, március 15.

Az állami osztálysorsjáték ötödik osztályának tizenketedik napján, szerdán délelőtt, a következő sorsjegyeket húzták ki nagyobb nyereményekkel:

200 ezer lejt nyert 17850.
 150 ezer lejt 48562.
 70 ezer lejt 36040, 13369
 50 ezer lejt 26295.
 20 ezer lejt 8727, 62103, 47536, 23206, 56506, 71247, 69211.
 15 ezer lejt 75486, 59053, 43845, 62791, 19683, 19830.
 10 ezer lejt 23414, 57835, 38514, 26397, 74095.

Nagyszámu sorsjegyet húztak ki még kisebb nyereményekkel.

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknek a természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervet működését hatékonyan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József viz különösen üdö életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer.

Száznevű nemzetközi kalandori leplezett le a bécsi rendőrség

Bécs, március 15.

Ritka fogás sikerült tegnap a bécsi rendőrségnek. Moritz Mózes Papier lemergi származású „kereskedő” személyében letartóztatott egy rendkívül veszélyes szélhámos, aki 25 éven keresztül számtalan álnéven üzte csalásait, és pedig olyan raffiniált ügyességgel, hogy mindig el tudott rejtőzni a nyomozó rendőrség elől. 1932 óta a bécsi rendőrség körözöveléssel keresett egy Fritz Biedermann nevű lemergi születésű autóalkatrészkereskedőt, aki

Ofenssniesi cipészmeisteről s feleségétől 1929 és 1931 között kisebb-nagyobb tételekben ötvenezer shillinget kicsalt. Hosszas nyomozás után a detektívek megtudták, hogy egy férfi, akire a Biedermann-féle körözöveléssel személyleírása ráillik, gyakran jelenik meg a nyugati pályaudvar postahivatalában és levélküldeményeket vesz át. Egy nap rajtaütöttek és letartóztatták. Fritz Walter néven igazolta magát.

Zsebeiben számos zálogcédulán, nagyobb pakaméta levélén és két nagyobb összegre kiállított postacsekken kívül tizenhét tisztavízű követ találtak, amelyek első látásra briliánsoknak tűntek fel, később azonban megállapították, hogy közönséges üvegéből készültek.

A rendőrség munkába vette a gyanús embert és nemsokára sikerült is megállapítania pontos személyazonosságát. Moritz Mózes Papier, a hírhedt és régóta keresett nemzetközi szélhámos került a rendőrség kezére s a szerencsés fogás alkalmat nyújtott egy pár régebbi keletű és frissebb csalási esetnek a felderítésére. A szélhámosnak rengeteg áldozata volt az évek folyamán.

Egy linzi kereskedő özvegyétől 30.000 shillinget, annak édesanyjától 55.000 shillinget csalt ki. Egy egyetemi tanár feleségét is behálózta és egész vagyonkáját, huszezer shillinget elrabolt tőle. A nemzetközi szélhámos 1892-ben kezdte pályafutását. Első büntetése egyévi börtön volt s attól kezdve szinte szabályos időközönként sétált be a fogházba büntetéseinek letöltésére.

1903 óta alig hallatott magáról. Eltűnt, hogy különböző neveket alatt bukkanion fel.

Március 16-ától — március 24-ig tartjuk meg a

MUSVÉTI VÁSÁRT

Figyeljen az olcsó árakra a kirakatainkban

GEORG FOITH & Co.

Lerakat: STR. REGELE CAROL No. 22.

Egyre jobban kidomborodik a római találkozó politikai jellege

A francia sajtó németellenes egységvonalról álmodozik, Anglia figyelmeztet, Németország Jugoszlávia felé keresi az utat

Bethlen István gróf nem érti, hogy a Habsburg-ügyet miért keverték bele a római találkozó ügyébe, hiszen a restauráció szerinte sem időszzerű

Róma, március 14.

A római hármastalálkozóval kapcsolatban események már nem igen várhatók. A do-
g meg a maga útján, úgy, ahogyan azt Su-
mich Budapesten és Bécsben már előre letár-
gatta s ahogyan Mussolini kitervezte. Továb-
bi érdekességet most már csak a lapvélemé-
nyek, megnyilatkozások, következtetések, és
találások nyújtanak. Ezek azonban már
nem befolyásolják a római egyezség menetét,
egyjelleg megvilágítják azokat az összetevő-
ket, amelyek létrehozták az olasz-magyar-
osztrák gazdasági és politikai összefogást.

Uj esemény csak annyi van, hogy Dollfuss
kicsit megkésett. Nem érkezett meg ked-
den reggel, ahogy az első jelentések mondot-
ták, hanem csak kedden az esti órákban. Így
után kedden nem is voltak hivatalos ünnep-
ek. Ehelyett Gömbös magyar miniszterel-
nök mintegy kétórás tanácskozáson volt Mus-
solini-nál. Kedden az esti órákban Gömbös ki-
hallgatáson joent meg a pápánál is, aki hosz-
sra ideig eltárgyalt vele, majd megáldotta
késztével és nemzetével együtt.

Dollfuss pontosan este kilenc órák érke-
zett meg. Mussolini és a római előkelőségek őt

is fogadták. A kancellár a fogadtatás után rö-
vid nyilatkozatot adott a Neue Freie Presse
római munkatársának. Örömet fejezte ki a szí-
élyes fogadtatás fölött s hangsúlyozta, hogy
a tárgyalások nagyjelentőségűek lesznek s re-
menye szerint a legjobb eredménnyel járnak.
Később adott nyilatkozatot Dollfuss az olasz
sajtónak is.

— Ausztria tudja, — mondotta Dollfuss, —
hogy Olaszország a Dunamedence ügyeinek
rendezésére a maga érdekében is cselekszik,
de azt is tudja, hogy Olaszország becsületesen
össze tudja egyeztetni a maga érdekeit más
nemzetek érdekeivel. Olaszországnak, Magyar-
országnak és Ausztriának egyaránt érdeke,
hogy a Duna medencéjében olyan állapotok
következzenek be, amelyek mellett a fontos
területen lévő fontos erők ne egymás ellen
érvényesüljenek, hanem összeműködjenek. Olyan
cél ez, amely senkit sem akar kizárni az
együttműködés lehetőségéből, mert hiszen ez
az együttműködés mindenkinek egyaránt ér-
deke. Ausztria egyik nagy hivatása az, hogy
a dunai népek között összekötő és kiegyenlítő
kapcsolatot teremtsen. Ehhez pedig a függet-
lenség elengedhetetlenül szükséges. Az olasz
terv Ausztria függetlenségét támasztja alá.

A német kérdés, mint a római egyezmény kényes pontja

Annak a titkos diplomáciai harcnak, amely
a római találkozó körül minden kétséget ki-
zárással megindult, külső jelei már mutatkoznak
a nagy hatalmak sajtójában. Az angol, francia
és német lapok egyre élénkebben tárgyalják a
római egyezmény legsúlyosabbnak látszó
pontját, a német kérdést. Abban a pillanat-
ban, amikor az olasz tervhez Franciaország is
megadta a hozzájárulást, már felmerülhetett
az a gyanú, hogy a francia diplomácia csak
úgy ért ilyen engedékeny, mert az olasz terv le-
hetőségeket nyújt az ő németellenes célki-
rálásainak is.

Két nap óta a francia és angol lapok már
egészen nyíltan fecségetik ezt a kérdést. A
francia lapok kissé diadalmaskodó hangon, az
angol lapok viszont figyelmeztetőleg és a
Mussolini körültekintésébe vetett bizakodás-
al.

Jellemző a párisi Le Temps legújabb és Ró-
mából keltezett cikke. A francia félhivatalos
egy ír:

— A római tárgyalások elsősorban gazda-
sági jellegűek lesznek, ez azonban nem je-

lenti azt, hogy a politikai kérdéseket figyel-
men kívül hagynák. A francia közvélemény
megelégedéssel veheti tudomásul, hogy Olasz-
ország számít ugyan Németország közremű-
ködésére (ennek a szükségességét az angol
sajtó igen erőteljesen hangsúlyozza) ugyan-
akkor azonban lényegesen korlátozza a né-
metek dunamenti befolyását. Ez a magyará-
zata annak, hogy Franciaország támogatja
a római elképzeléseket, sőt a kisanant álla-
mok is engedékeny magatartást tanúsítanak.

A párisi sajtó javarésze viszont már nem
annyira óvatos, mint a Le Temps. Sokkal nyí-
ltabban hangoztatja, hogy a leszerelési kérdé-
ssel kapcsolatban is előkezdett az ideje annak,
hogy Közép-Európában kialakuljon a németel-
lenes egységvonal, amelyre a kezdő lépések
meg is történtek már. A francia diplomácia
szép munkát végzett, amikor az olasz tervhez
adott hozzájárulás fejében elszakította Olasz-
országot a német támogatástól s így politikai
és gazdasági kérdésben olyan fölényre tudott
szert tenni, hogy nyugodtan érvényesítheti ezt
a túlsúlyt most már a leszerelés kérdésében is.

scher Beobachter is. Higgadt hangon ír, ami
elégé mutatja azt, hogy az olasz rokonszen-
vet eljátszani nem akarja, viszont azok az ag-
godalmak, amelyek Angliában jelentkeztek,
élnék a nemzetiszocialista kormányban is.

— Ha Németországnak biztosítékot nyuj-
tanak arra, — írja Hitler lapja, — hogy
Ausztria komolyan veszi függetlenségét, ha
Németország bizonyos lehet abban, hogy
amikor Ausztriával tárgyal, akkor valóban
Ausztriával áll szemben, akkor nagy tér nyí-
lik a barátságos gazdasági együttműködés-
re. Olaszország eddig mindig hangoztatta,
hogy csak kibékítésre és Ausztria megseji-
tésére törekszik. Ez ellen Németországnak
nem lehet kifogása. A dunai államokra vi-
szont nagy nyereség a barátságos német-
osztrák együttműködés. Ez elősegíti az álta-
lános gazdasági összeműködést is. Ezt Ró-
mában nem hagyhatják figyelmen kívül s
amennyiben betartják ezeket az alapelveket,
ugy a római megbeszélések csak jóval biz-
tatnak.

Az óvatos, feltűnően nyugodt és engedékeny
német állásfoglalás azonban nem jelenti azt,
hogy a német diplomácia is nyugodtan figyeli
az eseményeket s nem igyekszik megtenni a
szükségesnek látszó ellensakkhuzásokat. Bel-
grádi lapjelentések szerint a berlini szerb kö-
vet, Paluksics szombaton kihallgatáson volt
Hitlernél. Hivatalos jelentést erről a kihallga-
tásról nem adtak ki, annyi azonban bizonyos,
hogy Belgrádban nagy izgalom keletkezett.
A zivárgott hírek szerint Hitler valami olyas-
mírl tárgyalat Paluksicsel, mint annakidején
a berlini lengyel követtel, amikor a lengyel-
német megnemtamadási szerződésre vonatkozó

tárgyalásokat elindították.

Eszerint Hitler tájékozik Jugoszlávia felé,
ami kétségkívül Olaszországnak jelent figyel-
meztetést. Egyidejűleg természetesen nem ha-
nyagolja el eddigi olasz kapcsolatait sem. Ró-
mai jelentés szerint ott már tudnak arról, hogy
Neurath német külügyminiszter a közel jövő-
ben ellátogat Rómába is, Pápen római látoga-
tásának a híre pedig egyre erősebben tartja
magát.

A MAGYARORSZÁGI SAJTÓ

A legerőteljesebben természetesen a magyar-
országi sajtó foglalkozik a római tárgyalások-
kal. Figyelemreméltó a Pesti Hírlap nagy cik-
ke. Figyelemreméltó azért, mert az a hang, a
mit már a francia félhivatalos is megütött, a
Pesti Hírlapban teljes erővel domborodik ki:
az egyezmény politikai jellege.

A francia félhivatalos Németország felé
hangsúlyozgatja a politikai jellegét, a magyar
sajtó pedig a kisanant-államok felé, de külö-
nösen Csehszlovákia felé, noha a legújabb je-
lentések szerint Benes most már teljesen be-
hódolt az olasz tervnek.

A Pesti Hírlap szerint nem lehet letagadni,
hogy a római tárgyalásokban politikai tarta-
lom is van. A gazdasági és politikai kérdése-
ket tökéletesen szétválasztani nem lehet. Az bi-
zonyos, hogy formaszertint politikai megállá-
podás nem lesz a három állam között. Ezt a
három állam gazdasági együttműködése bizto-
sítja. Másiképpen a dolog el sem képzelhető.
A közös politikai ut követését kikényszerítették
azok az államok, amelyek a legyőzöttektől még
a szövetségi szerződések kötésének a jogát is
megtagadták.

A továbbiakban azt fejtegeti a lap, hogy a
római megállapodás semmiféle rokonságból
nincs sem a kisanant államszövetséggel, sem
a Balkán-egyezménnyel. Vámegegyérről sincsen
szó. Ez már akkor látszott, amikor Dollfuss
Budapesten volt. Dollfuss félti az osztrák me-

Vakmerő rablások a vonaton

Az Ókirályságban egy kereskedőt és egy mérnököt fosztottak ki

Bukarest, március 15.

Az utóbbi időben az Ókirályságban
közlekedő vonatokon mindinkább elsa-
porodtak a rablások és a fosztogatások.

Plojesticból érkező jelentés szerint Ho-
rodjea Pétert, a Foksánból Plojestic felé
haladó vonaton utazó kereskedőt ismeret-
len tettesek opiumos cigarettával elkábi-
tották, azután kifosztották. A rablók
nagyösszegű pénzt és nagymennyiségű
árut raboltak el az elkábított utastól. A
gonosztettet a vonat ellenőre csak a plo-
jestic állomáson vette észre. A kereskedőt
hosszas munka után eszméltre térítették,
de semmi felvilágosítást nem tudott adni
támadóiról.

Vakmerő és jólsikerült rablótámadás
történt a Jasi és Kisenev között közlekedő

A nagyváradai árvaház szennyesét teregették ki a városi tanácsban

Nagyvárad, március 15.

A városi tanács szerdán délnél ülést
tartott, amelyen Böszörményi Emil dr., a
városi árvaházban történő visszaélések
miatt emelt szót. Előadta, hogy az árva-
házban türhetetlenek a viszonyok, 50-60
árva zsúfoltak össze egy teremben, úgy
hogy ha valamelyikük megbetegszik, a
többiek is elkapják a járványt. Így pél-
dával nemrégiben egyik gyermek rühöt
kapott, mivel azonban helyszűke miatt
nem tudták izolálni, még husz társa kap-
ta el tőle a csunya, fertőző betegséget.
Majd arról számolt be Böszörményi dr.,
hogy mintegy két hónappal ezelőtt, az
árva ruhával való ellátása alkalmával,
a kereskedők 10 méterrel kevesebb posz-
tót szállítottak a megrendelt és szükséges
mennyiségnél. Ennek folytán az összes
kabátok és nadrágok rövidke és rosszak.

zógazdák érdekeit s ez jogos is. Az egyezmény
Mussolini ismert emlékiratán alapszik. Kétol-
dali szerződésekkal hozzák létre azt a gazda-
sági együttest, amely lehetőséget nyújt Ma-
gyarországnak arra, hogy kiszabaduljon a je-
lenlegi gazdasági nyomás alól s olyan politi-
kai tényezővé váljék a Duna-völgyében, hogy
ellensúlyozhassa a kisanant gazdasági és po-
litikai túltengését.

MEGSZÓLALT BETHLEN ISTVÁN IS

A római tárgyalásokkal kapcsolatban meg-
szóltalt Magyarországi „utazó külügyministe-
re”, gróf Bethlen István is. A Pesti Naplóban
irt hosszú és érdekes vezércikket.

Bethlen mindenekelőtt azt állapítja meg,
hogy az osztrák felkelés leverése után Ausz-
ria három hatalmi érdek ütközéspontjába ke-
rült: a német, a francia és az olasz érdekek
ütközéspontjába. A középut csak egy lehetett:
Ausztria függetlenségének biztosítása. Ezt
Franciaország is óhajtotta. A függetlenséget
viszont csak a Magyarországgal való össze-
kapcsolás teheti lehetővé.

Mussolini szerencsés formát kapott. Abban a
pillanatban, ha Franciaország támogató hozzá-
járulását Magyarországnak fizetnie kellett
volna azzal, hogy eddig hangoztatott politika
igényeiről lemond, úgy szó sem lehetett volna
arról, hogy Magyarországot az osztrák kérdés
ben bármilyen formában is állást foglaljon. A
gazdasági együttműködés nem követelt áldoza-
tot, hiszen csak arról van szó, hogy két füg-
getlen állam egy harmadik erősebbre támasz-
kodik. Ezt senki meg nem akadályozhatja. Ma-
gyarországnak joga van elmozdulni arról a
hóltpontról, ahová gazdaságilag került, a szom-
szédos államok elzárkózása miatt. Csehszlová-
kia, a szomszéd, öt év óta zárkózik el attól,
hogy kereskedelmi szerződést kössön Magyar-
országgal. Az élni akarás nem olyan politikai
ténykedés, amely jogos ellenkezést válthatna
ki. A hármast gazdasági összefogás egyébként
nem érhetett váratlanul senkit, hiszen ezt a
gondolatot ő már három évvel ezelőtt felve-
tette.

Beszélt Bethlen a Habsburg-kérdésről is.
Nem érti, hogy miért keverték ezt a dobot
bele a római tárgyalások ügyébe. A Habsbur-
gok trónraültetése nem időszzerű s Magyaror-
szág részéről komoly politikai tényezők nem is
vetették fel.

Bethlen nyilatkozatát kiegészíti a Gömbös
társaságában Rómában tartózkodó Winkler
István miniszteri tanácsosnak a Lavoro Fesis-
ta-ban közölt nyilatkozata. Winkler azt fejte-
geti nyilatkozatában, hogy Magyarország szí-
vesen köt gazdasági szerződéseket szomszédos
államaival. Romániával és Jugoszláviával már
is elég jó összeköttetései vannak, Csehszlová-
kia azonban eddig még nem elzárkózott a
gazdasági közeledés elől.

vonat egyik elsőosztályú fülkéjében is. A
fülkében Vasiliu jasi mérnök utazott, aki
negyedmillió lej készpénzt és fontos irat-
okat vitt magával Tighinába. Ungheeni ál-
lomás közelében a mérnököt egy több tag-
ból álló rablóbanda támadta meg. A rab-
lók nagyon gyorsan és ügyesen dolgoztak
Magukhoz kapartolták a mérnök
nagyösszegű pénzt és az iratokat tar-
talmazó táskáját, majd nekimentek a vonat
ablakán.

Ez a merénylet azonban nem sikerült,
mert a mérnök kiabálni kezdett és a rab-
lóknak menekülni kellett.

A rendőrség mind a két esetben meg-
kezdte a nyomozást, de a tetteseket nem
tudta elfogni.

Minderről ő, mint az átvételi bizottság
tagja, személyesen meggyőződött.
Pell János dr. alpolgármester szigorú
vizsgálatot rendelt el és megígérte a bü-
nösök méltó megbüntetését.

Átélté a szerb kormány a költségvetési vitát

Belgrád, március 15

A szerb kormánynak nagy nehézségek
arán sikerült megusznia a költségvetési
vitát. Kedden a képviselőház 16 napos
mérges vita után 245 szavazattal 19 elle-
nében megszavazta a költségvetési javas-
latot. A költségvetés végösszege 10 mil-
liárd 170 millió dinár, vagyis 270 millió-
val kevesebb a múlt évinél.

A költségvetési vitában 472 szónok be-
szélt, az elhangzott beszédek terjedelme
meghaladja a 80 ezer gépirásos oldalt.
Uzonovics miniszterelnök a vita során
hét beszédet mondott.

LANGESZEK ALKONYA

Páris, március 15.

A tömeg, a műveltség szempontjaiból ítélve, nem valami felemelő jelenség. A francia tömeg sem. Sőt még a párisi tömeg sem.

Persze, ez a város mindenképpen a kultúra világközpontja. Am ez a kultúra, már ami a népmilliókban való kiterjedését illeti, oly ösztövé, hogy a központja sem lehet óriási. Finom taraj, nemes csipke, játszi hab a közönyösség óriási tengerének felületén.

A legszellemesebb francia hetilap, a „Marianne” meginterjuvált néhány párisi polgárt. Errefelé szeretik a körkérdéseket és a kör-feladatokat. Az előkelő „L'Intransigeant” például legutóbb pályázatot írt ki a legjobb szerelmes levélre. Persze, százszérvével érkeztek be a próbálkozások. Ez az a műfaj, amit mindenki gyakorol.

A levelek közül kiválasztották a legostobábbat, a leghívtányabbat, a leghétköznapibbat, amelyben csak egy puffognak az üres frázisok s ennek ítéltek az első díjat.

Az ember azt hihette volna, hogy a „L'Intran” megőrült. Pedig igaza volt. Mert ő nem a legművészibb levelezőt akarta kielégíteni, hanem az olvasótáborát.

De térjünk vissza a Marianne körinterjúra. A feleletek, amelyeket a lap a kérdésekre kapott, együttvéve nagyszerű és történelmi becű társadalmi fényképet alkotnak. Fotografiát a kulturális Páris keresztmetszetéről.

★

A Marianne 22 nevét felírt egy papírra. Huszonkét világszerte ismert nevet. Tudósok, írók, politikusok, művészek neveit. Meg egy biciklista és egy atléta nevét.

Ezután kiválasztott 14 párisi polgárt: egy pincért, egy urhölgyet, egy könyvkereskedőt, divat-kisasszonyt, rendőrt, házilányt, postást, himzönőt, hivatalnokot, szeneslegényt, szállodatulajdonost, ablaktisztítót, kalaposkisasszonyt és soffört.

E 14 személynek a Marianne a következő kérdéseket tette fel:

— Ismeri-e ezt a nevet? Ki volt a tulajdonosa? Él-e még?

A 22 név közül az első Bergsoné, Franciaország legnagyobb filozófusáé volt. A tömeg 14 képviselője közül 11 így felelt: — Nem hallottam róla!

Hárman viszont hallottak róla. Ime, a feleletek:

A rendőr: Nagy tudós. Él.

A hivatalnok: Rémlik a neve, de nem tudom már, ki volt.

Az ablaktisztító: Egy muzikus. Meghalt már.

A könyvkereskedő (Szajna-parti antikvárius) tagadólág rázta a fejét. Amint nem hallott soha Freud Zsigmondról, Anatole France-ról, Baudelaire-ról és Einstein-ról sem.

Pedig ők tartják el.

A következő név: Lenin. A feleletek jórészt így hangzottak: Kommunista vezető. Él... Néhányan azonban a halálára tippeltek. A szenes, a könyvkereskedő s a postás sosem hallották hírét. A házilány így szólt: Ismert nép. Egy orosz. A divat-kisasszony: Gyerekkoromban beszéltek róla.

Einstein nevét 14 közül 9 sosem hallotta. Az 5, aki ismeri:

Rendő: Német tudós. Megalkotta a relativitás elméletét. Izraelita. Száműzelés-bea él.

Házilány: Egy orosz személyiség.

Postás: Élő német tudós.

Ablaktakarítónő: Festő. Él.

Kalaposkisasszony: Divatos politikus.

Anatole France nevét hárman sosem hallották. A pincér szerint halott meseirő. Az urhölgy szerint halott meseirő. A postás úgy tudja, hogy nacionalista elbeszélő.

Freud nevét a 14-ből 8 ismeri. A divat-kisasszony úgy véli, hogy regényíró. A házilány moralistának vallja. Az ablaktisztító tudja, hogy belga zeneszerző. A kalaposkisasszony így felel:

— Valami izé... mint a Hitler!

MacDonaldot így ismerik:

Az urhölgy: Amerikai elnök.

A divathölgy: Filmszínész.

Házilány: Amerikai politikus.

Postás: Az angol náci-párt vezére.

Himzönő: Mozsizsinész.

Hivatalnok: Előadó-féle. Nem használ senkinek.

Betörésért ötévi fegyházra ítélték Bucur párttitkár urat,

aki egy nemzeti ünnep alkalmából a megyei előkelőségek jelenlétében ünnepélyesen beigérte a székelyek elrománosítását

Csikszereda, március 15.

Többszöri elnapolás után nem mindennapi ügyben hozott súlyos ítéletet a csikszeredai törvényszék. Annak idején részletesen megírtuk, hogy a múlt év őszén gyors egymásutánban két betörést követte el Csikszeredán. Takács bankigazgató és Fischer Sándor rádiókereskedő lakását ürítették ki. Háromnapos nyomozás után a rendőrség szenzációs fogást csinált. Letartóztatták Bucur-Jakab Györgyöt, a Florescu Jean-féle politikai pártocsksa csikmegyei szervező titkárát, Bajesi János és Pál Pongrác székelyudvarhelyi iparosokkal együtt.

A három letartóztatott a kétségbevonhatatlan terhelő bizonyítékok alapján úgy vallott a rendőrségen, mint a karikacsapás. Bucur beismerte, hogy a Takács-féle betörést egyedül hajtotta végre. Másnap levélbeli értesítése alapján megérkezett Bajesi és Pongrác, akikkel az államépítészeti hivatal hatalmas pénzszekrényét akarták megfújni és a benne lévő pénzt elemelni. Tervük azon bukkant meg, hogy Bu-

eurnak nem sikerült a nagyszabású betöréshez feltétlenül szükséges kulcslenyomatokat megszerezni.

Idejüket nem akarták „elvesztegetni” s Bucur utasításai alapján, Bajesi közvetlen felügyelete mellett, Pál Pongrác betört Fischer kereskedő lakásába s minden megmozdíthatót összezsomagolt.

A rendőrségi vallatás során derült ki az is, hogy Pál különböző lopások és pénzhamisításért töltött közel két esztendő a székelyudvarhelyi törvényszék fegyházában.

Az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte mindhármukat. Később a vizsgálóbíró Bucurt és Bajesit szabadlábra helyezte, úgy, hogy a ma megtartott főtárgyaláson szabadlábon védekeztek.

Kihallgatásuk során Bucur és Bajesi tagadták a terhükre írt bűncselekményt. Pál Pongrác töredelmesen beismerte és magára vállalt mindent, kivéve a Takács-féle betörést, melyben Bucur több tanúval másholletet igazolt.

Vallanak a tanuk

A tanukihallgatások során Horváth csikszeredai rendőrfőkapitány, Gyárfás rendőrbiztos és mások súlyosan terhelő vallomást tettek a vádlottak, különösen Bucur ellen, akinek szerepe egészen vezéri formában bontakozott ki. Ezután került sor a másholletet bizonyító tanuk kihallgatására, melyek során Nagy Imre csiksomlyói nyugalmazott esendőrmester a vizsgálóbírónál eskü alatt tett vallomásával szemben azt állítja, hogy akkori kihallgatása során nem kérdezték meg részletesen, nem is emlékezett jól a dolgokra, de most állítja, hogy délelőtt kilenc órától délig több társával egyetemben Bucur lakásán időzött. Az ügyész indítványára megesketik a tanut, majd hamis eskü miatt a bíróság elrendeli a letartóztatását.

A tanukihallgatások során derül ki az is, hogy egy Bajesi tulajdonát képező revolvért találtak Bucur lakásán. Az ügyész tiltott fegyvertartás és rejtettség címén újabb vádindítványt terjeszt elő, mire dr. Vasu ügyvéd, Bucur védője kéri a tárgyalás elnapolását.

Lascu ügyész: Be akartam bizonyítani a törvényszéknek, hogy ebben az ügyben a védelem mindenképpen elnapolást akar kérészkölni és csupán ezért tettem az előbbi vádindítványomat. Céloamat elértem s most visszavonom indítványomat.

Nyomott hangulatban a bizonyítási eljárást befejeztnek nyilvánítja a törvényszék.

A VAD

Lascu főügyész nagy esendőben kezdi meg hatalmas vádbeszédét. Jellemzi Bucur előéletét, aki az egész ország területén politikába burkolva, a szélhámosságok sorozatát követte el hiszékeny szegény emberek terhére. Több vármegye törvényszékénél folyik ellene eljárás, sőt egy helyen el is ítélték.

Viselkedése nyomán az egész ország területén égett a föld a talpa alatt. Így került Csikba, ahol szintén a politika vesszőparipájára ült fel.

Mint egy politikai pártcsoporthoz képviselője, egyik nemzeti ünnep alkalmával addig merészkedett, hogy a megye feje, az összes közhivatalok vezetői és más előkelőségek előtt a „Vigadó” nagyertermében ígérte be, hogy a székelyekből románokat farag.

Viselkedése csupán aljas pénzszerezési célok szolgálatában állott. Mindenkit félrevezetett és mindenkiből pénzt szedett ki.

Nagystíli ember áll a törvényszék előtt, aki csak nagy összegekre vadászik. Bajesi és Pál Pongrác, csupán áldozatai Bucur György pénzahajzás, aljas szenvedélyének. Jelen esetben sem ruhákra s más „értéktelen” holmokra pályázott Bucur. Az államépítészeti hivatal 200 ezer lejt akarta megszerezni. Ez nem sikerült, jött Fischer. Takács Lajos bankigazgatónál már egyedül „dolgozott” s az onnan „szerzett” holmik árán adósságokat törlesztett.

Szenes: Amerikai. Szemüveget visel.

Szállodásnő: Amerika volt elnöke. Szesztilalom. Él.

A divat-kisasszony, amikor Jaurés nevét kérdezik, felragyogva így felel:

— A földalatti pillamos egyik megállóhelyét nevezik így...

Mussolini a szállodásnő szerint a kommunista párt vezére. Madame Curie nevét négyen egyáltalában nem hallották.

A 22 név közül csak 4 akad olyan, ame-

lyet mind a 14 polgár ismert. Ime e nevek: Poincaré, a „győzelem atyja”. Péllisier, egy biciklista. Chevalier, a mozsizsinész. Landru, a tömeggyilkos.

France vagy Einstein minden zsenijükkel nem értek el annyit, mint ez a Péllisier a lábizmaival vagy Landru a hulláival.

Manapság már lángésznek sem érdemes lenni.

(m.)

egész hatalmát szervezet. Helyezzenek szabadlábra és feigöngyöltem azt.” Bucur ekkor kikerült s természetesen senkinél sem jelentkezett.

A lehető legsúlyosabb büntetést kéri a vádlottakra.

Dr. Teju magánvédő annak kihangsúlyozásával csatlakozik az ügyész indítványához, hogy a vádbeszédben felvázolt politikai gyűlés alkalmával Bucur-Jakab György a „székelyek nevében, mint született székely beszélt. Leszögezi, hogy az ilyen parazita elemet könnyörtelenül kell ledorongolni, aki képes románnak kijárni: magát azzal a hátsó gondolat, hogy ilymódon könnyebben üzhethet aljas bűnözéseit. Ügyfele nevében 10 ezer lejt anyagi kártérítési igényt jelent be.

A VÉDŐBESZÉD

Dr. Vasu, Bucur védője szerint Bucur ellen nincs bizonyíték. Legfeljebb orgazdasággal lehetne elítélni, azonban ez sem bizonyosodott be. Felmentést kér.

A törvényszék rövid tanácskozás után kihirdeti ítéletét, mely szerint mind a három vádlottat bűnösnek találta.

Ezért Bucur Györgyöt és Pál Pongrácot 5-5 évi fegyházra, Bajesi Jánost pedig két évi fegyházra ítélt.

Ezenkívül politikai jogaikat 10-10 évre fel függeszti.

Bucur és védője fölmentésért, míg a másik két vádlott enyhítésért fellebbeztek.

Lascu főügyész indítványára a törvényszék elrendeli a szabadlábon lévő Bucur György letartóztatását. Így a szenzációs per főtárgyalása három letartóztatással végződött.

Ura mérgesedik a leszerelési kérdés

Franciaország nem üríti ki a Saar-vidéket, ha Németország nem változtat eddigi leszerelési politikáján

Neurath német külügyminiszter átadta a választásjegyzékét a francia leszerelési emlékiratra

Berlin, március 15.

A leszerelés kérdése körül újra nagy felpezsdülés mutatkozik. A római tárgyalások és a francia—olasz közeledés megadta ennek a kérdésnek is a lendületet. Franciaország most már nyugodtabban utasíthatta vissza Eden javaslatát, Németországnak pedig még jobban kellett közelednie az angol véleményhez, hogy valamihez szilárdíthassa a maga álláspontját.

Kedden délután Neurath német külügyminiszter fogadta Francois Poncet berlini francia követet és átadta neki a német kormány választát a február 14-iki francia leszerelési emlékiratra. A német választásjegyzék csak akkor kerül nyilvánosságra, ha azt a francia kormány már kézhez kapta. A francia közvéleménynek azonban nem volt már szüksége a német választásjegyzékre ahhoz, hogy felajzottan figyelje a leszerelés kérdése körül keletkezett újabb élénkséget. A római tárgyalások, az ezzel kapcsolatos francia diplomáciai siker, a Németország elleni egységonal kiépítéséről szóló álmódosások eléggé előkészítették a hangulatot arra az államtanácsra, amit kedden tartottak a le-

szerezés kérdésében s melyen nálaszt kellett adnia a francia kormánynak az angol emlékiratra.

Az államtanács határozatáról még nincsenek végleges és pontos jelentések. Lebrun elnök maga ismertette az angol emlékiratra adandó francia választ főbb pontjait, a kormány tagjai azonban nem voltak egységes állásponton. Hírek szerint többségben vannak azok, akik

egyszerűen vissza akarják utasítani az angol tervezetet

s azzal az új javaslattal jönnek, hogy a leszerelés kérdését Franciaország számára kapcsolják össze a Saarvidék kérdésével. Ha Németország a szerződésnek elengere tovább folytatja a fegyverkezést úgy Franciaország 1935 januárjában kijelenti, hogy nem tartja kötelezőnek magára nézve a Saar-vidék kiürítésére vonatkozó szerződésbeli kötelezettségeket. Franciaország mindaddig megszállva tartja a Saar-vidéket, amíg Németország nem változtat eddigi leszerelési politikáján.

A francia sajtó javarésze természetesen örömmel fogadja ezt a „szellemes” megoldást. Egyedül a radikális-párt balszárnyának a lapja, a Notre Temps itéli el súlyosan a kormány álláspontját. A lap azzal vádolja a kormányt, hogy

az 1913-as állapotokat akarja visszaállítani Franciaországban.

Ha Franciaország komolyan akarná a leszerelést, már régen megkaphatta volna valamennyi állam aláírását az egyezményre.

HIREK

Baradlai László:

Cipőtisztítás — ingyen

A főtéren, ahol a város forgalma lebonyolódik, éppen a kávéház előtt óriási tömeg. Mi történt itt? Szerencsétlenség vagy gyilkosság? Egyik sem. Az élelmes cipőasztal-gyár rendez ingyen cipőtisztítást a közönségnek, nyilván azzal a céllal, hogy meggyőzze az embereket gyártmányainak kitűnőségéről.

Ingyen.

Ez a fontos ebben az egész sokadikomban. Végre valami, ami ingyen adnak. Rikasság ez a mai világban. Délutánra híre jár a külvárosokban is, hogy benn a főtéren valamit ingyen lehet kapni. Egész családok kerekednek fel, hogy az ingyen díszet kihasználják. Még az sem baj, hogy csak cipőtisztítás az ingyenes.

Megfontolt parasztember lép a cipőtisztítóhoz, akinek arcáról a megfeszített és szakadatlan munka miatt, vastag pataokban csorog a verejték:

— Oszlán igazán nem kell fizetni?

— Nem bátyám, csak tartsa ide a csizmáját.

— De esküdjék meg, hogy nem kell fizetni.

Végre meggyőződik az öreg. Ráeszi a lábát a kis számolyra és amíg a csizmájáról a hosszú hetek ráragadt sármocsarát lepakarják, tempósan rágyújt a pipájára. Ekkorra odaér a szomszéd is.

— Mit csinál Pista bátyám? — csodálkozik el hangosan.

— Puccolják a lábbelimet — mondja derűsen az öreg.

— Mi a fenének az magának?

— Hászén, ha ingyen van — mondja isteni nyugalommal.

A két csizma tíz perc múlva úgy ragyog, mint Salamon király koronája ragyoghatót valaha. Az utca népe meglapolya a munkát. Az öreg úgy hajlong mint egy kérdésesült vidéki primadonna. Büszkén nézi a csizmáját, amely legutóbb karácsonykor volt ilyen fényesre tisztítva.

Más kerül sorra. Azt nézik a bábáskodók ugyanolyan lankadtan érdeklődéssel. Szörnyű cipőkön dolgozik inaszkadlái a két tisztító. Sarkatlan, repedezett, talpatlan, idomtalan lábtük váltakoznak a tisztító-zsámolyon.

Vannak családok, akik hazulról elhozzák az összes ócska és fénytelen cipőket. De miután a szabály az, hogy cipőt csak lábon pucolnak, a család serdületlen tagjai ott az utcán cserebelélik lábukon a cipőt. Az egyik fű most egy magassarkú női cipőben áll a zsámolyon. A lába csak félig megy be a cipőbe, de rendületlenül és türelmesen kinlódik.

Ingyen van.

Az öreg paraszttal senki sem törődik.

Szeretpét eljátszotta és mint szomorú statisztista áll a tömegben.

Nem bírja a mellőztetést.

Vén primadonna az öreg, megszokta és jól esett neki az előbbeni főszereplés. Tünetek és töpreng, hogyan kerülhetne me-
int előtérbe.

Végre jó ölete támad.

Szépen, egyenletesen kímáskzik az út közepére, oda, ahol a városi tanács jópólából még mindig nagy gödör van az ut-
testen és a gödörben a meggyült sár tö-
csába halmozva várja a szerencsétlen au-
tót, vagy szekeret, akit rossz sorsa ebbe
a kátyuba visz és beleáll a sártócsa kö-
zepébe.

Még a csizmaszár is sáros lesz.

All vagy két percig a sárban, azután

JÖN!

Liane Haid és Willi Forsl együttes és legjobb filmje:

JÖN!

„A főhercegnő titkára”

(Öfensége az elárulónak).

az Astra-Mozgóba, Brassó

— Héthónapi fogházra ítélték egy te-
kintélyes avasujvárosi fakereskedőt.
Szatmárról jelentik: Évek óta húzódo-
bűnyűben hozott ítéletet a szatmári tör-
vényszék. Friedmann Lipót avasujvárosi
tekintélyes fakereskedő többrendbeli
csalással és okirathamisítással vádoltan
került a törvényszék elé. Többektől pénzt
vett fel azzal, hogy fát szállít, de a fát
nem szállította le, hanem másoknak is
eladta és a fa vételára fejében átadott
fedezeti váltókat annak ellenére, hogy
azokat adósa nála már beváltották, le-
számoltatta szatmári bankoknál. A tör-
vényszék mindezekért héthónapi fogház-
ra ítélt Friedmann Lipótot, aki az ítélet
ellen fellebbezett.

— Csehszlovák dalosünnepély Prágá-
ban. A csehszlovák dalosözvegy, mely-
nek 11.000 férfi és 4500 nő tagja van,
nagyszabású ének- és zeneünnepséget
rendez Prágában. Ezen az ünnepségen

részt fognak venni a csehszlovák köztár-
saság összes zene- és dalosgyűletein kívül
a külföldön működő ilyen nemű cseh-
szlovák egyesületek is. Az első ehhez
használt dalosünnep 1904-ben, a második
1928-ban volt, a harmadikat, amely 1934
április 21—május 1 között lesz és amely
méreteiben nem csak az előzőket, hanem
minden ilyenfajta ünnepélyt felül fog
mulni — a cseh zene két halhatatlan
nagyságának, Br. Smetana és A. Dvorak
emlékének szentelik. Ebben az évben
van Smetana halálának 50., Dvorak ha-
lálának 50 éves fordulója. A rendkívüli
zenei esemény iránt előreláthatólag igen
nagy lesz az érdeklődés nem csupán a
belföldi, hanem a külföldi zeneőrök kö-
rében is. Az ünnepség részletes műsorát
vagy más információkat illetően min-
den érdeklődőnek szívesen áll rendelkezé-
sére a kolozsvári csehszlovák konzulá-
tus.

ABLAK

Warburg, a híres amerikai közgazdász Londonba érkezett, hogy részt vegyen
egy nagy gazdasági konferencián. Az ő szállodájában laktak a japán delegátusok
is, akikkel abban állapodott meg, hogy reggel a szálloda halljában találkoznak és
együtt indulnak a konferenciára. Mikor másnap reggel kilépett a liftből, a japá-
nok már várakoztak rá, valamennyien zsakettben, csikos nadrágban, kezükben ci-
lindert tartva. Ez bosszantotta kicsit Warburgot, mert ő maga csak egyszerű szür-
ke ruhában volt. — Uram, — mondta mentegetőzően — bocsássanak meg, én igazán
azt hittem... — A japánok udvariasan mosolyogtak. Nem tesz semmit, mondta
a mosolyuk. Warburg mégis kényelmetlenül érezte magát, alkalmas pillanatban te-
hát eltűnt, — még volt néhány perc, mert a többi delegátusok is itt adtak találko-
zót, — felrohant a szobájába, villámgyorsan zsakettbe öltözött és cilindert nyomott
a fejébe. Mikor kiszállt a liftből, majdnem hanyattvágódott. Az udvarias japánok
közben átlöktek szürkébe. Hát lehet valami az olyan konferenciából, amelyik így
kezdődik?

— Kommunista letartóztatások Nagy-
váradon. Nagyváradról jelentik: A rend-
őrség szerdára virradó éjszaka és szer-
dán délelőtt is nagy kommunista össze-
fogást rendezett. Hír szerint kommunista
röpiratokat osztogattak s ezzel kapcsola-
ban eszközöltek számos előállítását. A
rendőrszervezeteket mindenfelé csendőrök-
kel erősítették meg. A letartóztatottak
számáról és nevéiről a rendőrség semmi-
nemű felvilágosítást sem adott ki.

— Tizenöt örökös várja egy macska
halálát. Londonból jelentik: Miss Jane
Barwise tizenöt rokonának várnia kell
egy 1200 fontos örökségre mindaddig, a
míg egy négyéves nősténymacska élet-
ben van. Miss Barwise ugyanis végren-
deletileg kikötötte hogy egész vagyonát,
körülbelül 1200 fontot, azzal a feltétellel
hagyja a rokonaira, hogy négyéves
macskájának gondját viselik és a pénzt
csak akkor kaphatják meg, amikor a
macska már kimúlt. Miss Barwise 73
éves volt, sohasem volt férjével és rend-
kívül szerette macskáját. Tizenöt évvel
előtt tűz ütött ki abban a házban, a
hol lakott és Miss Barwiset az mentette
meg a tüzhaltól, hogy a macskája fel-
ugrott az ágyára és kétségbeesetten nyi-
vált mindaddig, amíg a gazdája fel
nem ébredt. A különös végrendeletben
Miss Barwise kikötötte, hogy amennyi-
ben a négyéves macska erős zakos ha-
lállal pusztulna el, az örökséget Cum-
berland község szegényei között kell
szétosztani.

— Nagyvárad hírek. Nagyvárad
tudósítónk jelenti: A várad rendőrségén
feljelentést tett Niculescu Petre katonai
fegyvermester, aki az aradiúti huszárs-
kaszárnyában lakik. Feljelentésében el-
mondja, hogy pár nappal ezelőtt új cse-
léleányt fogadott. A leányt Erzsinek
hívják, vezetéknevére nem emlékszik.
Távollétében, a leány felfeszítette szek-
rényét és egy dobozból 9400 lej készpénzt
azonkívül ruhaneműt vitt magával. A le-
ányt nem nehéz felismerni, mivel jobb
szeme hibás és féllábára sánta. A rend-
őrség bevezette a nyomozást. — Különös

boldogan újra megy a cipőtisztító-zsá-
molyra, a fórumra, ahol ha pár pillanatig
is, de kiemelkedhetik a jelentéktelenség-
ből és egy percre az utca fontos szerep-
lőjévé válik.

Közszereplés ez. Ha valaki egyszer meg-
kóstolta, nehezen szokik le róla.

Egy napig boldog volt az utca. Szóra-

feljelentés ügyében nyomoz a várad
rendőrség. Harabefiu Eugén a várad
gyermekmenhely egyik vezető tisztvisé-
léje gyilkos merénylet címén feljelentést
tett Comez Silvia, a menhely házvezető-
nője ellen. Feljelentésében előadja, hogy
létfőn délbén, a menhely közkönyháján
ételében üvegcserépeket talált. Mivel köz-
te és a házvezetőnő között nemrégben né-
zeteltérések voltak, ebben szándékosságot
lát és gyilkos merényletre gondol. A há-
vezetőnő a vád ellen élesen tiltakozott. A
rendőrség Comez Silvát, a vizsgálat be-
fejezéséig, szabadlábon hagyta.

★ Erdélyi banküzlet Bucurestiben. Szigeti
Pál Str. Lipszani 20. szám alatt (Banca Natio-
nolával szemben) banküzletét megnyitotta.
Foglalkozik átutalásokkal, inkasszóval, értékpapir-, adóvétel- és eladásával, valamint
osztálysorsjegyek árusításával, általában min-
den bankári tranzakció lebonyolításával.

2394

— Kerítésért két esztendő kapott.
Csikszederáról jelentik: László Ilésné
gyergyóditrói asszony kerítés vádjával
került a törvényszék elé. Tekintettel az
ügy kényes részleteire, a törvényszék
zárt tárgyalást rendelt el. Ítéletében bü-
nösnek találta az asszonyt és két évi
börtönrre ítélte. Az elítelt fellebbezést je-
lentett be.

— Hunyadmegyei hírek. Dévai tudósi-
tónk jelenti: Uristoffer Pál szászvárosi
kereskedő 20744 lej értékben bizományi
áru adott át Schleim Izidornak. A keres-
kedő szerződésben kikötötte magának a
jogot arra, hogy bizományosától minden
hónapban felvehesse az eladott áru után
járó összeget. A múlt év októ-
berében Schleim nem számolt el pontosan.
Felszólítására a bizományos egyszerűen
ki akarta dobni üzletéből. Uristoffer az
ügyet törvényes útra terelte. A bevezet-
tett vizsgálat megállapította, hogy
Schleim Izidor a rábizott áru egy részét
elsikkasztotta. A törvényszék a bizomá-
nyost sikkasztásért 1 hónapi fogházra,
politikai jogainak 3 évi felfüggesztésére
és 1200 lej perköltség megtérítésére ítélte.

kozott. Cuclit adtak a szájába, mohón
csámcsogta.

És hozzá még ingyen.

Ilyen jól rég nem szórakoztak az em-
berek.

Egy nap óta minden munkanélküli üres
hassal, rongyosan, de tükrősfényes cipővel
járja az utcákat.

A vádlott enyhítésért fellebbezett. —
Grisz Janka 10 éves dévai kisleányt ve-
szetikutya harapással, a kolozsvári Pas-
teur intézetbe szállították.

— Időjárásjelentés. A budapesti idő-
járásutató intézet jelentése szerint eny-
he, derült időjárás várható. Délnyugatról
szél, ugyancsak délnyugaton esőzések.

MÁRCIUS 15. A szabadság ünnepe.
Sirni lehetne azon, hogy hová jutottunk
1848 óta. Zokogni kellene rajta, hogy
hová romlott, züllött és zuhant az em-
beriség élete. Még felsorolni is veszélyes,
hogy mit verekedett ki 1848 márciusá-
ban a maga számára a tömeg. Bocsuk-
nák az embert, ha ugyanazt hangosan
követelnénk, amit akkor megkaptunk.
Március 15. Ujra vágy lett, újra álom,
ami talán még egyszer megvalósul. Le-
het, hogy akkor majd jobban fogunk
vigyázni az eredményeire. Elpazaroltuk
a szabadságjogokat, mint egy házardjá-
tékos a vagyonát.

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósi-
tónk jelenti: Cseke Lajos jó módú gelen-
cei gazda hétfőn gabonát vitt a ma-
lomba őrlőtetni. Amint a malom körül
foglalatoskodott, a malom kereké bekapta
ruháját és a szerencsétlen embert a két
egymás mellett forgó kerék valósággal
összemorzsolta. A csendőrség bevezette a
vizsgálatot annak megállapítására, hogy
a szerencsétlenségért terhel-e valakit fe-
lősség. — Jakab Juliánna dálnoki leány
szerelmesének, Salamon Józsefnek — mi-
vel az az utóbbi időben elhidegült tőle —
nyakát a konyhakéssel elvágta. A vágás
nem ejtett életveszélyes sebet, a legény
felgyógyult. A most megtartott törvény-
széki tárgyaláson a bíróság a lányt 3 hó-
napi fogházra ítélte. — Bartha Dénes 74
éves lisznyói gazdát a falu közelében öt
hatalmas kutya támadta meg. A kutyák
a szerencsétlen öregembert annyira össze-
márták, hogy néhány órai kínos szenved-
és után sebeibe belehalt. A csendőrség
bevezette a vizsgálatot.

— Nehéz székelésben szenvedők,
akiknek az agyvertóulás, a fejfájás és szívdobo-
gás, az emésztési zavarok és különösen a végbél-
bajok teszik az életet nehézé, igyanak reggel és
este egy negyed pohár természetes „Ferenc Jó-
zsef” keserűvizet.

Megkezdődött a grivicai-pör fellebb- viteli tárgyalása

Bukarest, március 15

A hadsereg fellebbviteli bírósága, az
ugynevezett revíziós tanács, többszöri
elhatalasztás után szerdán délelőtt meg-
kezdte a grivicai vasúti munkássztrájk-
ból kifolyólag elítelt munkások fellebbe-
zésének a tárgyalását. Amint emlékeze-
tes, a hadbíróági ítélet ellen csak a su-
lyosabban elítéltek adtak be fellebbezést.
A tárgyalás előreláthatólag több napig
elhúzódik.

Hitler nem ad pénzt Vilmos excsászár udvar- tartási költségeire

Dorn, március 15

A Hohenzollern-ház családi tanácsko-
zásán az excsászár pénzügyi nehézségei-
vel foglalkoztak. A nemzeti-socialista
kormány ugyanis megtiltotta, hogy Né-
metországból pénzt utaljanak át Vilmos
udvartartási költségeinek a fedezésére. A
tanácskozás során elhatározták, hogy
kérni fogják Hitler kormányát, tegye le-
hetővé az átutalásokat, vagy pedig en-
gedje meg, hogy a császári ház tagjai új-
ra visszatérhessenek német területre. Ez
a kérés annál is indokoltabb, mert hiszen
Ausztriában is megszüntetik a Habsburg-
ház tagjainak száműzetéséről szóló tör-
vényt és az elkobzott vagyont is vissza-
adják.

BERETVÁS

pasztilla a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

Dénes Sándor, aki nem tudta bevárni a „Holnapot“

Mióta a lélekelemzés metódikái elméssége csődöt mondott, oly nehéz hozzányulni egy lélekhez s differenciálni egy életet, különösen egy olyan életet, mint a Dénes Sándoré volt.

Ez a mai generáció azt mondja: meghalt Dénes Sándor szeszgyárigazgató. Ennél fájóbb ütés és nagyobb bánat nem is érhetne volna halála után Dénes Sándort, hogy nem tudták, illetőleg hogy a mai generáció nem tudja ki volt.

Mindenesetre kijelenthetjük, hogy Dénes Sándor olyan intellektus volt, olyan szellemi kitűnőség, amilyen nem élt még kettő Nagyváradon.

Dénes Sándor életének bemutatásához három kötet kellene. Mindaz a szépség, mindaz a vihar, mindaz a nagyszerűség s az az elbukás, ami a századeleji ember lüktető nagyotakarását s kétségbeesztő elbukását jellemezte, jellemezte Dénes Sándort is.

Az az aktivista idealizmus, amelyben a Dénes Sándorok élete fogant, az a szellemi kitűnőség, amivel olyan naiv módon, mondhatni hatezer évre rendezték be az életüket, husz évek korukban, talán a legjobban megérdemelte volna, hogy ne bukják el s hogy ne kallódjék el ilyen jeltelen silány módon, hogy ne tűnjék el a korból, amit meghatározott s aminek kiépítéséhez talán nekik lett volna legtöbb joguk.

Nem lehet összeszedni momentumokat egy másik ember életéből, mert a kép hamis lenne, amit festenénk róla. De talán igaz az, hogy Dénes Sándor nem bírta lelkileg elviselni azt, hogy olyan emberek között él, akik szellemileg meg se tudták közelíteni, hogy egy olyan társadalom forgatagába kerüljön, aminek fonákjait, undorát ő érezte legjobban.

Itt egy lélek kallódott el s egy lélek öröklődött meg nem mértékek és megaláztatások ostoba áramlatában, politikai és gazdasági momentumoktól még jobban agyonnyújtva.

Dénes Sándor, a „Holnap“-osok egykori elnöke, az Ady Endre, Dutka Ákos szindarabversengés maradéktalan győztese, ötféle méreggel megmérgezte magát és meghalt.

Valamikor az ügyvédi vizsgáján nagyobb hallgatóság gyűlt össze, mint egy színházi előadáshoz szokott. Dénes Sándor vizsgai feleleteit előtérbe hozta végig hallgatni a jogászszebernek.

Az elindulását mindenki látta s a tehetséget is látták lobogni, a kitűnő ember is látszott. Azután háború lett. Nem a tettek ideje egy szellem számára. Háború után még egy elhibázott szerelmi aktus, amihez valóban kinek mi köze, de az elkallódás analizésében önkéntelenül idéztál a kutató, mert nemsokára talán, épp ennek következtében, ugyanolyan módon, mint pár napja Dénes Sándor, öngyilkos lett az anyja is.

És azután itt rászakad a világ s megindul egy erőltetett élet, tartalom nélkül. Jönnek a klubok éjszakái, hajnalig a bridsasztal mellett, ez nem volt élet Dénes Sándor számára, ez egy minden-napi haldoklás volt.

Talán dolgozhatott volna abban a szellemi elképzelésében, amit fiatalon megálmodott, de körülnczett és úgy találta, hogy minnek?! Itt már egy új fiatalság harcolt és tombolt a kapuk előtt, nyugtalanabbul, szilajabbul és sürgősebben, mint a Dénes Sándoré fiatalsága, akik idealisták voltak, merengők, de minden-estre alaposabb és felkészültebb harcosok, mint ez a másik, amelyiket az élet kergetett harcra és nem az eszme és a lelki belátás.

Pár héttel ezelőtt még az Esti Kurzuson tartott felolvasást. Reakciós, mondták, régi eszmék ápolója. Ez volt az utolsó, talán próbálkozás, hogy bekapcsolódhatik valahova. Azonban ekkor látta, hogy semmilyen ajtó nincs már nyitva s ebben a gazdasági és lelki összeroppanásban, már csak egyetlen kaput látott és egyetlen utat, a klub ajtaját, ami mindig nyitva áll s ahol a portás mindig mélyen meghajolt előtte.

De Dénes Sándor nem tűrhette és nem tudhatta elviselni, hogy csak ez az út legyen számára, amin járjon. Ez csekély volt, túlságosan körülhatárolt. Nem a szellemnek fenntartott hely.

A temetésén ott volt egész Nagyvárad, de alig volt három, aki hozzátartozott volna. Elment. Még három napig fogtak róla beszélni s azután el fogják felejtetni, mint a Tegnapot, nem fognak beszélni Dénes Sándorról, aki már nem látta a Holnapot, s talán így érthető, hogy várni sem tudott rá.

Margó

Selyemkombiné

A gazdag és közismert gyáros áll a bíróság előtt. Felperes. Akit perel, kis cselédleány, rongyos harisnyában, elhasznált foszlósszálú zsemperben és azzal a kimerült fájdalommal az arcán, amivel gazdájának felesége, a kitűnő gyárigazgatóné, leverve az eddig összes létező munkabérlenyomást és munkaidőemelését, havonta 400 lejért reggel hattól éjszaka tizenkettőig dolgoztatta, a rabszolgakor ittmaradt, türelmes és tehetetlen kis utódját.

A cselédleány kombinét lopott. A lopás hamar kiderült, a gyárigazgatóné észrevette, mire a cselédleány forró könnycsorgások közepette, már vissza is adta egy óra múlva. Sem a tolvajokat, sem a rabszolgákat nem védjük, az hasztalan lenne egyik, a tolvajok ellen törvények vannak s a rabszolgák felszabadítása ellen, ne csodálkozzunk ezen, hanem ismerjük be, még egy egész társadalom lázong.

Mégis érdekes volt ez a törvényszéki tárgyalás, mert amikor a történetnek már vége kellene legyen s hogy a kombiné is visszakerült, már legfeljebb a lányt kellett volna elküldeni. Dehát nem ez történt. A gyárigazgató ur ugyanis ismeri a törvényeket és azt mondta: Hogy ő majd megmutatja. És először megmutatta kida-gadt szemeit, vérvörös dühödt arcában s azután megmutatta a törvényt, csak ez egy kicsit nehezen ment.

Ugyanis az történt, hogy a tárgyaló terem-ben, a tárgyalás megkezdésének pillanában éppen a legtavaszbibb és a legmelegebb sugár óvakodott be és ez valahogy elvette az egész tárgyalásnak a zörgését, komolyságát és zamatját, kilopva a paragrafusokból a komolyságot, korrigálva a törvényt, ahol talán hibásan szerkesztették.

Amikor a törvényszéki elnök végighallgatta a tényállást, azt kérdezte a gyárigazgatótól: — Kivánja a megbüntetését?

Ezt úgy kérdezte, jóságosan és mosolyogva, mint aki hasonló kedves feleletre vár. A gyárigazgató azonban ismerte a törvényt és élni akart annak szigorával. — Hogyne kívánám — mondotta ugyan-azzal a halálos komolysággal — hiszen lopott...

A bíróság ekkor elkomolyodott, a bíróránézett a talárjára, ránézett a kis szepgő cselédleányra és napsugárra s így hárman megszerkesztették az ítéletet: Két hét, de ha nem fog három évig büncselekményt elkövetni, akkor elengedik a büntetését.

Ez történt. A bíró sóhajtott egyet, a kis cselédleány abbahagyta a sirást, a gyárigazgató aranyóráján megnézte hány óra, azután nagykomoly arccal távozott a teremből, mire a napfény bizonyos meggon-dolással és megfontolással, de sietve elvonult.

Háromnapos vélemény Váradról

Az erdélyi intellektuel négy napot töltött Nagyváradon. Elutazása előtt egy félórával megkérdeztem, milyen impressziói voltak Váradról. Érdekelne egy idegennek a véleménye. Azt mondta, felületes keresztmetszetet tud csak adni. Azt mondtam, adja azt, ami van.

— Az első napokban nagyon szimpatikus volt nekem Várad. Nem mondhatom, hogy a szimpátia csökkent, de néhány kellemetlen dolog volt mégis. Az emberek európai típusok, ahogy az aszfalton és a klubokban mozognak. Aggasztó azonban, hogy ezek az első pillanatra megtetsző európai típusok, ha európaiasságukból nem is veszítenek, de közvetlenebb megismerés után balkániasabbak lesznek. Balkániasá lesznek azért, mert ezek az emberek minden meleg udvarasság és zivervesség, sőt áldozatkészség dacára is a megbízhatatlan ember benyomását kel-tik.

INTELLEKTUALIS VÁRAD

Az intellektuel, aki Váradra cs éppen, azonnal megérzi, annak a légkörnek a maradványait, melyik Ady Endre körül

Gégerák

Klubportás. Tíz éven keresztül nyitott ajtót a vezérigazgató urnak. Tíz éven keresztül segítette le a bundáját, vagy a könnyű tavaszi botot, vagy a finom selyemmel bélelt Habig-kalapot. Érthető, hogy megbízott benne és egy életen keresztül, harminc éven keresztül összezsurgogatott pénzét, érthető, hogy éppen a vezérigazgató ur bankjába vitte.

Harmincezer lej. Ezért egy életen keresztül sokat hajlott a gerinc és sokat dolgozott nemcsak a portás keze, hanem még egy asszonykéz is, aki éjszakákon át mosott és rakott hozzá filléreket a nagy harmincezerhez.

Eddig minden rendben lenne. Csakhogy egyszerre megváltozott a kép. A bank nem fizetett s a vezérigazgató ur hiába járt olyan büszkén az utcán, mert a betétesek, akiknek megtartotta a pénzét, mint a rossz utcagyerekek, csunyákat kezdtek mondani neki, ha az utcán szembetalálkoztak. Egy azonban megmaradt: a Habig-kalap, bunda és a sétatálcá. És megmaradt a portás tisztelete is, ugyanazokkal a gerinchajlásokkal, mert a portás még mindig bizott a vezérigazgató ur fönséges tekintetében és hogy merete volna azt feltételezni, hogy éppen az ő pénzét tartják majd vissza.

Általában a vezérigazgató ur életében semmi sem változott, de miért is változott volna, hiszen a ki nem fizetett pénz, az ő bankjában volt s ami elveszett, hát a betétesek pénze. Legyen hát a betétesek életében változás, gondolta a vezérigazgató ur és tovább hordotta a fönséges tekintetét.

Egy nap azonban egy olyan dolog történt, ami felháborító ugyan, de egy egyszerű klubportás életében is előfordulhat: Az orvosok gégerákot állapítottak meg. Pestre kell menni — mondták. Nem lehet várni tovább. Ehhez azonban pénz kell. A portásnak felragyogott a szeme: A pénz megvan a vezérigazgató ur bankjában. Milyen jó volt féltetni egy életen keresztül. A dolgok ezután már vilámgyorsan pergettek. A vezérigazgató ur ugyanis nem adta ki a portás pénzét, hanem az asztalra csapott és azt mondta: Konverzió. Egyesek szerint a konverzió-nak semmi köze ehhez a bankhoz. Viszont ügyvédet fogadni most és a törvényekben vájkálni, ez nem a legkitűnőbb alkalom egy gégerákos ember számára.

Ennyi történt. A gégerákos portást egy kórházban ápolják az ingyen-osztályon. A vezérigazgató urnak pedig egy másik portás minden este kinyitja a klub ajtaját, de mintha nem hajolna meg olyan mélyen. Ugy néz ki, mintha tisztában volna a vezérigazgató urral s mintha egy kicsit neki is fájna a kollégája gégerákja.

éjszaka utcai életében vagy bordélynegyedeiben, hanem a polgárságnak a par-ketten lepergő élniakarásában és tombolásában.

Talán Várad városépítészeti konstrukciója oka annak, hogy bármely urinő, bármikori kalandjainak hire (akár fenn-áll az, akár nem), két órán belül bármely zugba behatol. A régi „gentleman lyke” diszkrécio talán még Ady előtt hajózott ol innen.

Az asszonyokat az erkölcsökkel kell azonosítsam. Különbö tudja mit, sem az az asszonyokról, sem a lányokról nem nyilatkozom. Én még jönni akarok Nagyváradra.

MUNKASSAG

A jövőre nézve biztató jeleket csak azokban a tömegekben látunk, amelyek ha pillanatnyilag a város polgári potemkin kulisszái mögött is húzódnak meg mégis öntudatosan s ha ijedten is, de aktivitással és energiával teltek. Ugy hiszem ez az energia, ami még mindig surlódó válság nyomása alatt nem morzsolódik fel, hanem akkumulálódik, komprimálódik.

KERESKEDELEM

Mit mondjak? A város főutcájának egyik legforgalmasabb helyén levő házban kilenc lezárt üzlethelyiséget számoltam össze. Ez talán elég.

★

A keresztmetszetnek itt körülbelül vége, azonban ismerősöm még visszafordult és azt mondja: Van itt valami egész különös, ahogy itt a legjobb barát a leg jobb barátjáról is a legrosszabbat mondja, ha az pillanatra eltávozik az asztaltól. Egy van maguknak látja, am tökéletes és ami minden ipari pangás dacára egyszerűen működik. A Fűrésztel. Ilyen kitűnő fűrészeket, sehol a világ-gon nem láttam.

Várad i notesz

Legelőször is magáról a várad i noteszról szerezni kell, mert ilyen notesz, azt hiszem, csak egy van az egész világon: Nagyváradon. Diszkréción tiltja megnevezni a notesz íróját, de annyit mégis elárulhatok, hogy a notesz írója egy nagyon szimpatikus ember, aki halatlanság filozófiájával és a társadalomtisztító purifikátorságával próbál véget vetni annak a dühöngő pletykaáradatnak, aminek most Nagyvárad valóságos aranykorát éli. A noteszben eddig körülbelül 300 ember van halálosan kompromittálva. A notesz alfabetikus sorrendben a következő módszer szerint van összeállítva. Pl. Nagy és Kiss összevesznek. Ekkor Nagy rosszat mond a notesz összeállítójának Kissről. Ez rendszerint társaságban történik és ilyenkor ismerősöm előveszi a noteszt, fel-lapozza az N. betűt és a következőket írja be: Nagy János 1934. március 5-én délután 6 órakor az Ujságíró klubban azt mondta Kissről, hogy aljas gazember, sikkasztó, X-nével van viszonya és fiatal korában ezüst kanalat lopott. Tanuk: Y és Z.

Pár nap múlva azután megjelenik Kis és Nagy karonfogva. A legjobb barátok. Ekkor ismerősöm megkérdi Kistől, hogy tudsz együtt lenni Nagygyal, aki ezeket és ezeket mondta rád. Kis hitetlenkedik. Ekkor előkerül a notesz, pontos adatokkal és tanukkal. A noteszben ugyanígy szerepelnek mindazok a nők, a kiknek viszonyuk van egyes férfiakkal s főképp azoknak a nőknek a nevei, akik viszonyaik fenntartása dacára, hogy magukról a gyanut elhárítsák, másokra szórnak írgalmat-lan rágalmakat.

Mint hírlík, a notesz fejező egy társaság tizezer lej vérdíjat tűzött ki. Prognózis: Ismerősömet egy nap szobájában meggyilkolva fogják találni s a notesz el fog tűnni, mint a Stávisky-ügy bizonyítékai.

★

Nemrég alakult meg a T. T. T., a tehetségeket támogató testület, azonban máris bizonyos felszólalások vannak. Ugyanis a tehetségeket megállapító zsűrit sokan nem tartják kompetensnek. Ezek a kötekedő emberek azzal lép-nem elő, hogy aki pedig meg akarja állapítani valakiről, hogy tehetséges, az legelőször is saját maga legyen az. Vagy tehetséges, vagy tehetségtelen. No, de ilyen halálatlanok ezek a várad i tehetségek. Még felkarolni sem hagyják magukat, rossz gyerekek!

★

Különbö a T. I. T. is alakulóban van. Tehetségteleneket irtó testület. Allitól az új testületnek sokkal nagyobb a munkája, mint a T. T. T.-nek s a dühük is nagyobb s nyilván nagyobb eredménnyel is fognak dolgozni.

ERKOLCS

Az első pillanatra döbbenetes. Nem az

Tomcsa Sándor:

A hadászat gyakorlati kis kézikönyve

Közéletünkben mind gyakoribb, hogy egyesületek, alakulatok, csoportok, elbárártok vagy egyedek pillanatok alatt mozgósítanak, hadrakelnek és irtó hadjáratot indítanak egymás ellen.

Ez a már-már mindenki harca mindenki ellen, nem nélküli kicsinyben — „nagy dolog kicsiben” — azokat az ereket és összetevőket, melyek a világtörténelemnek nevezett husz-harminc kötetnyi pesztiseglista háboruit jellemzi és igyekszik elfogadhatóvá tenni például olyan tényeket, hogy Gallia, látszólag minden különösebb ok nélkül úgy sirílt kupán — teszem azt — a gyanúlan Hispaniát, hogy ez elnyulik a Pireneusok szelid lankáin.

Szűkebb közéletünk mind gyakoribb hadjáratát, akárcsak — remélem nem adok hadüzenetre okot, ha így mondom — a komolyabbak (mely alatt értek például egy oroszországi hadjáratot Napoleon szerkesztésében) mondom közéletünk hadjáratát lehetnek jogosak vagy jogtalanok, önévédelmi megmozdulások vagy hódító jellegűek, vezetheti őket gazdasági érdek vagy fűtheti a felszabadítási törekvés heroizmusa, sőt törhet ki azért is, mert egy békés, kezes — eselleg éppen kétbalkézes — pártférfiu orra nagyobb egy centivel az átlagosnál. (Lásd Cleopatra-elmélet.) Oh, „harcaink” oka lehet bármi, a harcmodor azonban kinosan azonos a „nagy” háborúkival, amennyiben elképesztően ki-méletlen, hatásaiban ijesztően romboló és eredménye egyenlő a nullával, sokszor még kétfővel is, honnan az ember sietve — fordít át a másik oldalra.

És ez a „harc” társadalmunk minden rétegében egyaránt dúl és egyképpen e „harc” csalajelenete akár ha közéleti férfiak csirkefogózzák le egymást a technika legújabb eszközeivel, akár ha Bűrkőné öngyűssé helyezi el primitív akuráját, azzal, miszerint egy tangó és egy fox között megkérdezi a heledik asztalnál ülő Beléndekné, hogy Szellő Micinek honnan telik megint egy új toálett?

Nem célunk, hogy e háborúság okait kielemezzük, vagy egy kiáltványban le-szerelésre szólítsuk fel az emelkedett, belátó és megdöbbenéteget. Sajnos, tudjuk, hogy mi a kiáltványok sorsa: egy reménytelen fizetési megnagyás a nyomdaköltségek irányában.

A hadüzenet mindenkinek szuverén joga: más kérdés aztán miként dől el az. Ugy-e — teszem azt — hogy az USA flotta elsüllyed a Szinga-tengerben, vagy úgy, hogy a hadrakelt egység két olyan „flemmet” kap, miszerint nyolc napon túl is még mint meggyőződéses pacifista nyomja az ágyát.

Itt csak azt állapítjuk meg, hogy az emberek mivel el vannak zárva a munka lehetőségétől, energiájukat, szívósságukat, leleményüket, szorgalmukat, minden elfojtott vágyukat, szenvedélyüket, dühüket és csalódásukat abban élik ki, hogy lehetőleg minél fájdalmasabb módszerekkel embereket irtanak, mert valamit csak kell csinálni. És ha már nem mehetnek a gyárba szemet lápatolni, vagy kéjűlni a fjordokhoz, az is valami, hogy megbujok és mikor embertársam az odum előtt el-megy — nemes taktikai érzékből — hátulról leütöm és beleiből véleményt mon-dok a szájától tömegnek.

Alábbi „Hadászati kézikönyvem” szemelvényeit azzal bocsátom a nyilvánosság elé, hogy bizonyos kötelességeket eloszlassak, felhívjam a figyelmet a hadiipar legújabb diományaira és ha lehetne, humanitást vi-szék bele a harcba, bár kissé nevelésge-snek tartom, hogy mielőtt egyik ember a másikat felszakítaná a torkát, előbb kö-lögs elleni cukorkát szopogattasson ve-le, mert szegény európai, keresztlény és felszakítandó torku felebarátja gégehurut-ban szenved...

Kézikönyvem főbb pontjai ezek:

7. Nem lehet támadási felület egy po-litikusnál, ha politikusi mivolláért pénzt kap. Ha nem kapna pénzt, nem lenne po-litikus.

11. Nem lehet ok a vérengzésre, ha pala-kinek egy jó ruhája van, mert minden nagyhatalmi híresztelés ellenére ruhához nemcsak úgy lehet jutni, hogy — ha hűlgy az illető — pénzt fogad el fiatalabb urak-tól, — ha férfi az illető pénzt fogad el

Hétfőn kezdődik a színajai merénylet főtárgyalása

A tábornokokból álló hadbíróóság napi három ülésben tárgyalja a vasgárdisták pörét

Bukarest, március 15.

A színajai merénylet ügyében a vád-irat végleg elkészült s — amint az Uni-versul a hadbíróaságtól értesül — a pör tárgyalása hétfőn, március 19-ikén veszi kezdetét.

A hadbíróóság csupa tábornokokból fog állani, tekintettel arra, hogy a fővádlot-tak között szerepel Zizi Cantacuzino-Gr-nicerul nyugalmazott tábornok is. A had-biztosi szerepet Petrovicescu tábornok

tölti be Hotineanu ezredes, hadbiztos se-gédletével.

A három merényletön kívül még mint-egy 50 vádlott felett ítélkezik a hadbi-róság, amely naponta három ülést fog tartani, hogy a pör tárgyalását minél gyorsabban befejezze.

Itt írjuk meg a cenzura-hivatalnak azt a közlését, amely szerint a katonai ügyészség szabadlábra helyezte Corneliu Zelea-Codreanu feleségét, minthogy sem-mi vád nem bizonyult rá.

A Rasputin-regény utolsó fejezete:

Előkerültek a cár, cárné és Nikolajevics nagyherceg levelei Rasputin meggyilkolása ügyében

Moszkva, március 15.

A Szovjet történettudósai évek óta tartó kutatás után, a leningrádi állami levéltár-ban, teljesen érdektelen iratesomók között olyan iratokat fedeztek fel, amelyek tel-jes fényt derítenek Rasputin meggyilkolá-sának történetére. Az utolsó cár és fele-ségének titokzatos csodapapja, a „szent ördög” tudvalevőleg egyik legregényesebb alakja volt a cárizmus utolsó korszaká-nak. Meggyilkolásának körülményeit csak a most előkerült iratok tisztázták teljesen. Már ismeretes, hogy a szerzetest, aki ha-tása alatt tartotta a babonás cárt és fele-ségét, az uralkodócsalád egyes tagjaiból és főújsztaiból alakult összeesküvő társa-ság tette el láb alól, de nem tudták ponto-san, hogyan simul el a gyilkosság utáni nyomozás és miért maradt büntetlenül az uralkodó kedvencének legyilkolása.

A megtalált iratok egyike a cárné táv-irata, amelyben Rasputin gyilkosainak ki-nyomozását és megbüntetését sürgeti. Má-sik iratban a cár hasonló sürgetést intéz az államügyészhez. Egy harmadik irat

azonban Nikolaj Nikolajevics nagyherceg, az orosz hadsereg főparancsnokának leve-le, amelyben

a nagyherceg örömteli szívvél ad hálát az Istennek, hogy Rasputin halott.

— Nem értem, miért akarod megbün-tetni a tetteseket — írja a nagyherceg — holott nemzeti hőssé kellene avatni őket. Kijelentem, hogy ha Juszipov herceg és társai ellen emiatt eljárás indul, én ma-gam, összes vezérkari tisztjeimmel együtt védelmükre kelek.

Ezután következik a nagyherceg távira-ta, amelyben lemondással fenyegetőzik, ha nem simítják el az ügyet. Végül előke-rült az ügyészség vádirata Rasputin főúri gyilkosai ellen. A kész vádirat alján vö-rös ceruzával II. M. klós, az oroszok utol-só cárijának sajátkezű, piros ceruzával írt jegyzete látható:

— Az eljárást azonnal beszüntetni, a pert nem szabad lefolytatni. Miklós.

Igy szabadultak ép bőrrel Rasputin gyilkosai.

Nagyobbak lesznek az idén a vasuti fürdőkezd-mények

(Bukarest.) Az államvasutak kereske-delmi igazgatósága most dolgozik az új viteldijszabályzatban, amely a gyógyfür-dők és üdülőhelyek látogatóinak az idén engedélyezendő kedvezményeket rende-zi. Illetékes helyről származó hír szerint az idén a nyári fürdőkezd-mények na-gyobbak lesznek, mint eddig. Emellett egyszerűsítik a formaságokat is, amelyek alapján a vasuti kedvezményt igénybe lehet venni.

idősebb hölgyektől. Mert van azért még olyan ritka és kivételes eset, mikor ruhá-hoz olyan módon jut az ember, miszerint megrendeli és adós marad az árával.

13. Ha, teszem azt, egy családi boldog-ságot akarsz aláaknázni, nagyon vigyázz, hogy édes mosolyod alól nehozz kilátszó-d-jék a gyújtózsín.

16. „Pozíció”-harc esetén dugd el ellen-feled életlehetőségének legkisebb erecské-jét is, ez minden esetben kívülről bevált hadifogas és a legpórtelenebb harcmodor arra, hogy a szóban levő „állást” te fog-lulhasd el. Az már aztán izlés dolga, hogy a beiktatási bankettet ellenfeled temetése napján tartod-e meg vagy sem. Minden-esetre egy emelkedett szellemű, kulturált és európai hadviselő fél ilyent nem tesz.

20. Rivális barátnőidet add közös raga-lomnak, de mielőtt beföldelnéd a sirt — ami biztos, biztos — öntsd le az egészét oltatlan mésszel. Erre az alkalomra tiltózz sötét tónusu, szolid szabásu ruhába, csu-kott, magas nyakkal, ékszerek mellőze-dők.

Maniu visszautazott Badacsonyba

Bukarest, március 15.

Az uralkodó kedden délután hoeszabb kihallgatáson fogadta Titulescu külügymi-nisztert, aki az országot érdeklő külpoli-tikai eseményekről számolt be.

Maniu tegnap este megbeszélést folyta-tott Mihalache pártelnökkel és Lupu alel-nökkel a nemzeti-parasztpárt szervezetei-nek újjászervezéséről. Maniu szerdán reg-gel visszautazott Kolozsvárra, illetőleg Ba-dacsonyba.

27. Mielőtt néptelen torpedóidat egy u-j-ságíróra kilönnél, gondoldj arra, hogy min-denki nem lehet a Times munkatársa, mint ahogy te is még csak az állat és az ember közti „néptelen” átmenetet képi-seled.

28. Olyan beroszdásodott, ócska fegyve-rekkel ne harcolj, hogy például egy ujság megvásárlásról embereket. Mert ha egy u-j-ságnak pénze van, az nem elveket vásárol, hanem papírt és gépeket.

33. Magyar írók ne irts mérgezett étel-

Svábhegyi Szanatórium

(Budapest centrumától 12 percre)

Ideális subalpin klíma, ideális diétás ellátás.

Legnagyobb luxus. — Mérsékelt árak. Kúra, sport, szórakozás.

Bekérik Magyarországról a Kulcsár-ügy okmányait

Nagyvárad, március 15.

Kulcsár Tibor ismeretes betétkönyvha-misítási ügyében a hetek óta folyó nyo-mozásban az a fordulat állott be, hogy Fersigan vizsgálóbíró a nyomozás kiegé-sztése végett diplomáciai uton a magyar hatóságokhoz folyamodott újabb adatok-ért és bizonyítékokért. A vizsgálóbíró, a külügyminisztérium útján azt kérte a bu-dapesti főkapitányságtól, hogy bocsássák a nagyváradi törvényszék rendelkezésére a betétkönyvet, amelynek hamisításával Kulcsárt vádolják. Egyben kérte, hogy küldjék meg a hamisítási ügyben szereplő összes személyek vallomásairól szóló jegyzőkönyveket is.

Ki tud róla?

Rejtélyes körülmények között eltűnt egy brassói fiatalember

Brassó, március 15.

Tegnapelőtt fűtőrésze, gondatlan vi-dámsággal ment az utcán. Ma izgalom és kétségbeesés középpontja...: ma már rendőrség körözi, mint — „eltűntet”...

A rendőrségről szétküldik egész Romá-niába a személyleírását:

„Szülei lakásáról március 12-én dél-előtt nyomtalanul eltűnt Herczeg János 18 éves technikus hallgató. Eltűnésekor bakancsot, sinadrágot, rövid szürke za-kó kabátot, szürke pullover, zöldes fla-nellinget és sportsapkát viselt. Személy-leírása: 170 cm. magas, szőkésbaja, bar-naszemű, erősen fejlett. Aki tud róla valamit értesítse a brassói rendőrséget.

A táviró drótján repül a keresés. Ott-hon Herczegéknél kisírt szemek... izga-lom... és a negyvennyolcórás magán-nyomozás” kimerültsége...

— Sejtelmünk sincs, hogy mi történhe-tett. Ragyogó jó kedvvel ment el hazulról. Egyik szomszédunk látta is: fűtőrészeve ment el a ház előtt. Vasárnap futballo-zott, moziban volt, hétfőn reggel énekelt: aki öngyilkosságra készül, az nem ilyen vidám. De erre semmi oka sem lehetett. Barátait is kérdeztük, senki sem tud róla.

Ezt mondja az apa és hozzáfűzi az egyetlen halvány nyomot:

— Ezelőtt egy héttel említette a Ford-műhelyben, ahol dolgozott, hogy Székely-udvarhelyre megy sportügyben. A Braso-viában, ahol futballozik, nem küldték ki, de Székelyudvarhelyen sem látták.

lel. Szegény már rég nem tudja, hogy mi az étel.

41. Mielőtt harcba indulnál, tedd fel a butaság parázssipkáját, mert a butaság ellen — mint ismeretes — küzdeni lehetetlen.

44. „Nyílt téren” ne harcolj, ez nem mál-tó uriemberhez, azért ellenfeledet csald be egy sötét elői vitába.

50. Vigyázz a higiéniára, felebarátod belel kilépése után gondosan moss kezét. Inkább kétszer is.

Vichy-Etat termékei

Vichy-Etat só
Vichy-Etat paszfíllák
Vichy-Etat tabletták

Az ásványvízből kivont természe-tes só alkalikus készítésére. 2-3 paszfílla étkezés után megkönyíti az emésztést. Az emésztés elősegítésére szol-gáló szikvíz elkészítésére.

Ovakodjunk az utánzatoktól és hamisítványoktól!

Vezérképviselő: Philippe Finkelstein, București, Str. Câmpineanu 20.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Mégis meghagytak huszonhárom kereskedelmi kamarát

Erdélyben nyolc kamara marad

Bukarest, március 15.

A szakkamarák átszervezéséről szóló törvénytervezetet tegnap tárgyalta le a szenátus előkészítő bizottsága. A javaslat eredetileg, mint emlékeztetés, csak 12 kereskedelmi és iparkamarát akart meghagyni, a folytonos közbenjárások folytán azonban ez a szám csendesen nőni kezdett és végül huszonháromban állapodtak meg.

Sőt, nincs kizárva az sem, hogy újabb közbenjárások nyomán még egy-két ka-

marának megkegyelmezznek.

A tervezet most, ahogy a szenátusi bizottságtól kikerült, a következő 23 helyen tartja fenn a kereskedelmi- és iparkamarát:

Arad, Bacău, Botoșani, Brassó, Braila, Cernovic, Kisenev, Kolozsvár, Konstanca, Krajova, Déva, Focsani, Galac, Jasi, Ismail, Nagyvárad, Plojesti, Pitesti, Nagyszeben, Marosvásárhely, Temesvár, Turnu-Severin és Bukarest, Erdélyben

eszerint 8 kamara lesz.

A többi, jelenleg fennálló kamara alkamara gyanánt, a kerületi főkamara irányításával fog működni. A törvénytervezetet valószínűleg szerdán estig megszavazzák a szenátusban s azonnal a kamarába viszik át megszavazás végett. Az új rendszer április elsején lép életbe.

A bizottságban lefolyt vita során több tag szót emelt a mezőgazdasági és munkakamarák érdekében is, de itt már kevesebb eredménnyel.

Vetéshelyzet világszerte

London, március 15.

Az északi féltekén:

Az Egyesült Államokban újabb esők voltak a délnyugati száraz vidékeken. A köd és fagy váltakozása a Mississipi lágy buzatermő vidékein újabb károkat okozott.

Kanadában az időjárás még mindig igen zord és a tavaszi munkák nagyon elmaradtak. A kormány a farmereket a buzatermő területek önkéntes csökkentésére szólította fel.

Angliában és Írországban szörvényszerű esők jótékony hatással voltak a csirázni kezdő vetésekre. Az időjárás az évszaknak megfelelő. A tavaszi vetési munkákat megkezdték. A tavaszi árpa és zab területe növekedett.

Oroszországban a keleti, középső vidékeken és a Középvölgy vidékén kemény fagyok voltak. Ukrajnában és Északkaukázusban az időjárás enyhe, csak ködök jelentkezők.

Franciaországban alacsony hőmérséklet és könnyű esők az időjárást tavaszivá tették. A nedvesség hiánya hátráltatja a vetési munkákat és az őszi buza is sokat szenvedett az elégtelen téli nedvesség miatt.

Németországban az elmúlt héten enyhe idő volt. A vetések állása általában mindenütt kielégítő és sehonnan sem érkeztek nagyobb károkról jelentések, a késői fagyok sem ártottak.

Olaszországban a korán vetett őszi buza kielégítő, a későbbiek azonban gyengék és visszamaradtak. Az ország déli részéből a túlságos nedvesség folytán károkat jelentenek.

A déli féltekén:

Argentínában az utolsó héten szép idő járt, különösen a tengrimerő vidékeken. Az árpa, zab és buza alá szánt területek szántását megkezdték, de a szárazság folytán kemény talaj nagyon hátráltatja a munkát.

Ausztráliában a kiadós nyári esők igen alkalmassá tették a talajt a szántásra és az új buza vetését megkezdték. A nagy gazdaságok csökkentik a buzaterületeket és inkább legelőket állítanak be.

Indiában Pundzsabban volt némi eső, de sokkal többre volna még szükség. A középső tartományokban a buza állása igen kedvező, csupán Pundzsabban voltak fagykárak. Az eddigi becslés szerint buzából 44 millió quartert várnak, ami jóval alatta marad a múltévi mennyiségnek, bár a területeket növelték és semmi esetre sem marad kivételre alkalmas mennyiség.

**Szerezzen
buloraink
minőségéről
információt
vevőinktől!**

CIMJEGYZÉKET KESZÉSGGEL KÜLDÜNK

SZÉKELY RÉTI

BUTORGYÁN R. T., TG.-MUREȘ
FIOKOK: BUCUREȘTI — BRAȘOV

Új rendszer a fuvardíj-tulfizetések visszatérítésénél

Leegyszerűsítik és decentralizálják a visszafizetési eljárást

Bukarest, március 15.

Az államvasutak kereskedelmi osztályának vezetését nemrégiben Miculescu lon mérnök vette át. Az új igazgató első teendői közé tartozott, hogy tanulmányozás alá vette a tévesen felszámított vasuti viteldíjak kérdését s ennek eredményeképp, a sajtónak adott információk szerint, teljesen új rendszert akar bevezetni a vasuti túlfizetések visszatérítésénél.

A kérdés minden kereskedő előtt ismeretes. A sokféle és bonyolult áruviteldíjszabályzat folytán igen gyakoriak a téves számítások a kereskedők kárára, bár olykor a vasut terhére is s a kereskedők rendszeres panaszaikkal, illetve visszatérítési igényekkel élnek. Tekintve a viteldíjszámítás időrabló utvesztőit, a visszatérítési eljárást szakértő közvetítőkre szolgált bizni. Valóságos új iparág illetve szabadfoglalkozás fejlődött így ki: a vasuti visszatérítésekkel foglalkozó irodák szakmája. Az államvasutak kereskedelmi igazgatósága azonban úgy ta-

lálja, hogy ezen irodák működése egyrészt felesleges, de sok esetben visszaélésekre is adott alkalmat. Ilyenformán elhatározta, hogy

a téves viteldíjak visszatérítését decentralizálja és feleslegessé teszi a fent említett irodákat.

Az új rendszer szerint, amelynek szabályrendelete most áll kidolgozás alatt, a visszatérítéseket nemcsak a vasutak központi igazgatósága engedélyezheti, mint eddig, hanem joga lesz erre a felügyelőségeknek és a nagyobb állomások főnökeinek is. Emellett a visszatérítés és ellenőrzés nemcsak a kereskedők kérése alapján fog történni, hanem hivatalból is rendszeres felügyeletet gyakorolnak a viteldíjszámítás felett és indokolt esetben hivatalból is visszafizetik a tévesen felszámított fuvardíjtöbbletet.

A formáságokat, amelyek a visszatérítéssel járnak, lényegesen le fogják egyszerűsíteni.

Az új rendszer állítólag már a jövő hónap elején életbe lép.

A közgazdaság hírei

A MAGYAR VIDÉK ÜNNEPE
BUDAPESTEN

A március 22-én megnyíló országos mezőgazdasági kiállításra jelentkező kiállítók száma már most, hetekkel a kiállítás megnyitása előtt jelentősen meghaladja az utolsó évek kiállításai résztvevőinek számát. Ez a számszerű emelkedés a gazdasági újjáéledés iránti bizalom erősödésének a jele. A lemondás és éiynyedtség évei után a gazdák anyagi erejükhöz képest ismét meg fogják kezdeni a beruházásokat és vásárlásokat. Így előrelátható, hogy a mezőgazdasági kiállítás régi, megbízható résztvevői ez évben sem fognak várokozásaikban csatlakozni.

A mezőgazdasági kiállítás rendkívül nagyjelentőségű abból a szempontból is, hogy utmutatással fog szolgálni a magyar gazdáknak és az egész közgazdasági élet számára is, hol és hogyan kell keresni gazdasági helyzetünk gyógyításának módjait. Több mint ötven év tapasztalatai igazolják, hogy az OMGE által rendezett mezőgazdasági kiállítások mindig hatások kezdeményezést gyakoroltak a mezőgazdaság és a vele kapcsolatos iparok haladására és hogy rendkívül értékes bel- és külföldi kereskedelmi kapcsolatoknak váltak kiinduló pontjává.

A kedvező előjelek alapján az érdekelt körök bizalommal és várakozással tekintenek a március 22—26-ig rendezendő mezőgazdasági kiállítás elé.

POSTACSOMAGFORGALOM
GÖRÖGORSZÁGGAL

A görög posta vezérigazgatósága, a beri nemzetközi postairoda útján hozza az érdekeltek tudomására, hogy a Görögországba szülő, személyes szükséglet céljára szánt tárgyakat tartalmazó postacsomagokat csak akkor kézbesíthetik a címzettjeiknek, ha a szállítólevélhez a görög népgazdasági minisztérium beviteli

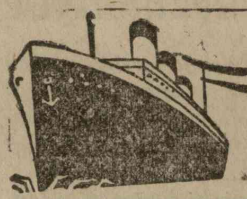
engedélye csatolva van. Ha a postacsomagok árucikkeket tartalmaznak és olyan országokból erednek, amelyekkel Görögország kliring-egyezményt kötött, akkor az előírt bevételi engedély a „Görög-Bank”-tól (Banque de Grèce) kérendő. Ha az említett csomagok bevitelére engedély nélkül érkeznek be, jogában áll a címzettnek a raktározási határidő meghosszabbítását kérni, hogy a bevételi engedély utólagos beszerzéséhez elegendő ideje legyen. A raktározási határidő legfeljebb 50 napig kitölthető.

Mily nyelven állítandók ki a nemzetközi vasuti küldemények vámnyilatkozatai?
A vasutigazgatóság legújabb rendelete értelmében a külföldre szülő szállítmányokhoz csatolandó vámnyilatkozatok (Déclaration en douane), „tartalom” (Contenut-Contenu) rovatában a küldemény nemét a román nyelven kívül a francia, német vagy olasz nyelvek egyikén is fel kell tüntetni.

Postacsomagok súlyhatára. A posta és távírdavezérigazgatóság a kereskedelmi és ipari körök panaszaitól indítva megengedte a postahivataloknak, hogy ezentul 20 kg. 500 gr. súlyhatárig vehessenek fel postai csomagokat. A postahivatalok e rendelet kiadása előtt, a postatarifa rendelkezéseinek szigorú betartása mellett csak 20 kg.-ig vettek fel csomagokat s néha párszáz gramm súlytöbblet miatt utasították vissza az olyan csomagok felvételét, amelyeknél e jelentéktelen többletet oszthatatlanságuk miatt nem lehetett eltüntetni. A csomagra és szállítólevélre a tényleges súly (20 kg. 500 gr.) irandó fel, de az 500 gr. többlet nem díjazandó.

TALÁLMANYSZERENY A PÁRISI
MINTAVÁSÁRON

A verseny feltételei a következők: Olyan jelzőberendezést kell bemutatni,

**UNITED
STATES
LINES**

**NEW-YORK-ba
HAMBURGból és HAVREből**

Március 21

PRESIDENT ROOSEVELT

Március 28

WASHINGTON

Április 4

PRESIDENT HARDING

Április 11

MANHATTAN

Felvilágosítást ad:

WAGONS-LITS // COOK

București, Piața Regele Carol 1.

— lehet egyéni, vagy csoportos jelző készülék, — mely az utkeresztvezetősekkel az automobilisták összejutását a leg nagyobb biztonsággal akadályozza meg. A verseny szempontjából közömbös, hogy a szerkezet a gépkocsin van-e elhelyezve, vagy pedig az uttesten van alkalmazva, a lényeg az, hogy figyelmeztesse az autövetőket, hogy a másik irányból közeledik. A szerkezetnek, függetlenül az időjárástól, éjjel-nappal kifogástalanul működni kell. A Párisi Vásár Bizottsága 10.000 frankos díjat bocsát a zsűri rendelkezésére, amellyel a legjobbnak ítélt készülékeket fogják jutalmazni. A pályázat határideje: 1934 március 15. Cím: Comité de la Foire de Paris, 23, rue Notre-Dame des Victoires á Paris.

MINTAVÁSÁR SVAJCIBAN

Svájc, melynek termelése főképpen exportra van beállítva, az ezévi baseli vásárt a leg gondosabban készíti elő. A svájci ipar ezen hatalmas mintakiállítását — melyet április 7—17-ike között rendeznek meg — tehát nagy nemzetközi érdeklődésre tarthat számot.

DICSÉRETREMLTÓ KÖZGAZDASÁGI
KEZDEMÉNYEZÉS

Minden tekintetben elismerésre méltó közgazdasági kezdeményezés jutott től a Gyergyótekerőpatakon. A község tehenőrtő gazdái régóta abban a szerencsétlen helyzetben vannak, hogy sehogyan sem tudták értékesíteni tejtermékeiket. Buzás Vencel ottani kereskedő és Both István fakereskedő átlátták a helyzetet és hosszas propaganda után meggyőzték az érdekelteket egy tejszövetkezet szükségességéről. Munkájuk nem volt eredménytelen. A szövetkezet megalakult és gépek beszerzését határozták el. Reméljük, hogy hasonló, feltétlenül szükséges munkákról fogunk hírt kapni a többi községekből is, ahol egyelőre a sopánkodás és semmittevés az ur.

Üdít és szepít
Sermandrée
Puder és Crém

Japán magyarázat a japán dömpingről

Ma, amikor az egész nyugati sajtót napról napra a japán dömping kérdése foglalkoztatja, különös érdeklődés van G. Okada, az egyik legnagyobb japán gyapottárgyár igazgatója iránt, amely egy párisi lapban ezzel a címmel jelent meg: Japán nem csinál dömpinget!

Japán — írja — két okból a világkereskedelemben van utalva. Az egyik ok az, hogy a gyapottárgyárak négyzetkilométerenként már 171 fő, míg Európában csak 134 fő, tehát nagyobb, mint bármely más világbirodalomban. A japán gazdasági expanzió másik alapvető oka az, hogy a táplálkozási, ruházati és lakásépítkezéssel csak kis mértékben lehet az országban termelt nyersanyagokból fedezni. A japán nép táplálkozás tekintetében rendkívül szűkös és így ezt a szükségletet a rizsárak stabilizálásával, valamint a kivitel eltiltásával valamennyire fedezni lehet. Sokkal súlyosabb azonban a ruházati kérdés. Az egyszerű pap általában gyapotszövetből készült ruhát visel, amelyhez csak a külföldről lehet nyersanyagot beszerezni. Igen súlyos kérdés az építkezési nyersanyagoké is, mert az e célra szükséges fát és vasat ugyancsak az ázsiai kontinensről kell beszerezni. Az ipar nagymennyiségű szénat fogyaszt, ami Japánban szintén nem lelhető föl a kívánt minőségben és mennyiségben. Így tehát a mandzsuriai bevételre van szükség.

Mindezekből az látható, hogy Japán csak két úton oldhatja meg a népesség ellátását: vagy a kivitel növelésével, vagy iparosítás útján. Az elsőnek nagy akadályai vannak, az a tengerentúli államok minden eszközével megakadályozták a bevándorlást, az utóbbi pedig a külföldi nyersanyagok beszerzése révén súlyos terheket jelent a kereskedelmi mérlegben. 1923-tól 1933-ig nem kevesebb, mint 2.4 milliárd jen volt az az összeg, amely nyersanyagért a külföldre vándorolt. Mindaddig, amíg a világháborúból származó nyereség és a Jegybank aranykészlete ki nem merült, ezekből fedezték a kereskedelmi mérleg hiányát. Ma azonban, amikor Japán aranykészlete 1.1 milliárd jennel 470 millióra csökkent, kénytelenek a kereskedelmi mérleg hiányát a fizetési mérleg hiányát kivitel útján egyensúlyba hozni.

Az olcsó japán áruk azonban nagy ellenállást találnak a külföldi piacokon, ahol az érdekeltek állandóan az „érintetlenül csekély japán munkabérekre”, a japán ipar állami támogatására és a jén elértékeltelenedésére való hivatkozással, erőteljes rendszabályokat sürgetnek a japán verseny ellen. Pedig Japánban — írja G. Okada — ugyanolyan kevésbé lehet a munkás kizsákmányolásáról beszélni, mint más fejletlen országokban. A munkaidőt törvényes rendelkezések korlátozzák (a szövőiparban napi nyolc és félóra). A legtöbb textilgyárban egészséges lakóházak, éttermek, kórházak, fürdők állnak a munkásság rendelkezésére. A munkások valóban sokkal csekélyebbek, mint Európában, vagy Amerikában, de kisebbek a japán munkás kiadásai is. Ruházata évente alig kerül három-négy száz lejnél többre és élelemre csak nagyon kevés pénz szükséges. Hozzájárul ehhez még, hogy a legtöbb japán, különösen vidéken, családi közösségben él, ami szintén erősen csökkenti a létfenntartási költségeket.

A japán ipar „állami támogatásáról” szóló hírek túlzottak. A kormány csakis olyan vállalatokat támogat, amelyeknek politikai, vagy nemzeti jelentőségük van. A szubvencióra fordított összeg nem haladja meg az évi kétfélmilliárd jent. Japán gazdasági élete tehát a világkereskedelemtől nem független. Az iparágak működésének megkönnyítése, a piacok behatárítása és a termelésnek a szükségletekhez való igazodása nagymértékben megkönnyíti a konkurrensciát. Meg kell jegyezni, hogy a japán ipar — írja Okada — hogy a termelés irányítása az önkéntes megegyezés jegyében folyik. A gyapotszövetiparban például tultermelés esetén a gépek egy részét lezárják, vagy pedig rövidítik a munkaidőt.

A jén aláértékelése akkor vált szükségessé, amikor meg kellett tiltani az aranykivitel. Japán azóta arra törekszik, hogy a jén értékálló legyen. Ez sikerült is, amennyiben az eladott másfél évben a jén értéke apró kilengésekkel eltekintve, nem változott.

G. Okada azzal fejezi be cikkét, hogy a kölcsönös érdekek szemmel tartásával, az Európával való méltányos megkegyezés nem tartozik a lehetetlenségek sorába. Egyébként — írja — nem lehet rossznak tekinteni azt, ha Japánban a termelési költségeket technikai újításokkal folyamatosan csökkentik, hogy a fogyasztó olcsó áron jó árut vásárolhat.

Hétlőn beterjesztik az új adósságrendező törvényt

Kétszázötven hektárig minden mezőgazda 50 százalékos adósságelengedésben részesül

Bukarest, március 15.

Szerdán délelőtt a végleges adósságrendező törvény megszövegezésével foglalkozó bizottság újabb ülést tartott, hogy a törvényjavaslaton elvégezze az utolsó simításokat. Az Adeverul tudni véli, hogy a napokban megszövegezett törvény lényeges pontjai a következők:

A mezőgazdasági adósságok között nem tesznek megkülönböztetéseket, hanem mindenki, helyesebben 250 hektár birtokig minden egyes mezőgazda részesül az adósságrendezés kedvez-

ményeiben. Ez a kedvezmény az adósság 50 százalékos leszállítása. A fennmaradt tartozás 15 éven belül részletekben törlesztendő le.

Ha a mezőgazdasági adós egy év alatt megfizeti tartozását, úgy 50 százalék helyett 65 százalék csökkentésben részesül.

A törvény csakis a 250 hektár birtokon felelő gazdákat veszi ki a fenti intézkedések alól, akikkel szemben a hitelezők vitássá tehetik az adósságrendezést, illetve más feltételeket kér-

hetnek. A törvényjavaslat ezekre vonatkozólag valószínűleg a fizetőképesség szerint állapítja meg a fizetés módjait.

Az adósságrendezés magától értetődő, azaz minden külön kivétel nélkül lesz. A városi adósságok illetőleg csak a jelzálogozott ingatlanok tulajdonosai élveznek 20 százalékos adósságcsökkentést.

Az adósságrendezés fedezésére államkötvényeket bocsátanak ki. A törvényjavaslatot hétlőn nyújtják be a képviselőházba.

Vonatra tette férje két kisgyerekeit a szívtelen mostoha

„Menjetelek Temesvárra, anyátokhoz!”

Nagyszalonta, március 15.

Szerdán délelőtt a Nagyváradi—aradi vasútvonalon egy vonatban egy szívtelen mostoha utazó gyermekeire lett figyelmes. Az egyik 5, a másik 3 éves volt. Faggatni kezdte őket, hogyan kerültek ide és ki velük utaznak, mire az apróságok sirdogálva, ijedten mesélték el, hogy a mostoha-anyjuk rakta fel őket a vonatra.

— Menjetelek haza Temesvárra, az anyátokhoz! — mondta.

A két gyermeket Nagyszalontán leszállították a vonatról és a hatóságok vették

gondjaikba őket. Elmondták, hogy apjuk Costa Juon, vasuti pályamunkás Nagyváradon. Costa nemrégiben elzavarta feleségét a háztól és másik asszonyt vett maga mellé. Az első feleség elment Temesvárra, gyermekei az apánál maradtak, de a mostoha lehetetlen módon bánt velük s végül úgy akarta lerázni őket a nyakáról, hogy feltette őket a vonatra, minden kísérő nélkül. A dolog különben férje tudta nélkül történt.

A két csöppség most itt van Nagyszalontán, míg a hatóságok megteszik ügyükben a kellő lépéseket.

Ostromolják a képviselőházban az ostromállapotot

Április 5-ig meghosszabbították a parlament ülősszakát

Bukarest, március 15.

A kamara szerda délutáni ülésén Constantin Călugăreanu georgista az ostromállapot ellen tiltakozott, mondván, hogy 25 évvel ezelőtt Bratianu Jonel ellen kíséreltek meg merényletet, majd a háború után a szenátusban történt merénylet, mégis egyik esetben sem vezették be az ostromállapotot.

Seisann többségi képviselő amiatt szólal fel, hogy Bécsből — értesülései szerint — fegyvereket és más hadianyagokat szállítanak Magyarországra. Magyarország — úgy mond — különben sem tartja be a békeszerződések leszerelési kötelezettségeit. Kérdi a kormányt, nem tart-e szükségesnek közbe lépést, esetleg a szövetségesek bevonásával? Ezután Tatarescu miniszterelnök királyi rendeletet olvas fel, amely április 5-ig meghosszabbítja a képviselőház ülősszakát. Utána áttérnek a napirendre, amelyen a

közigazgatási törvény módosításáról szóló javaslat szerepel.

A SZENÁTUS ÜLÉSÉN

A szakkamarák számának leszállításáról szóló törvényjavaslat vitája folyt. Hirtelen megváltoztatták a napirendet és sürgősen szavazás alá bocsátották a sajtóvétségek megkegyelmezéséről szóló törvényjavaslatot.

Găfencu nemzeti-parasztpárti volt államtitkár hosszabb beszédben szállott vitába a javaslat ellen. Kijelentette, hogy nem mint szenátor, hanem mint újságíró beszél és ilyen minőségben más sajtótörvényre várnak, amely jogait és kötelezettségeit pontosan meghatározza. Felhasználja továbbá az alkalmat, hogy ezúttal is tiltakozzék a cenzura ellen.

A törvényjavaslatot ezután 121 szóval 4 ellenében megszavazzák.

Még a pajzstetű elleni védekezés is alkalom lehet a visszaélésre

Nagyszalonta már jobban fél a pajzstetű-irtóktól, mint a pajzstetűtől

Nagyszalonta, március 15.

A nagyszalontai gyümölcstermelő gazdákat tavaly nagy csapás érte: ijesztő mértékben pusztított a pajzstetű. A bukaresti hatóságok rendelkezése az idén már intézkedések történtek az elemi csapás ellen, de ezek az intézkedések, hogy úgy mondjuk, — igen vegyes eredményeket váltottak ki a gazdák között.

A hatóságok tudvalevőleg megtiltották a gyümölcs árusítását a járvány miatt, majd mostanában megérkezett Nagyszalontára a földművelésügyi minisztérium egyik vezérfelügyelője és elrendelte, hogy minden olyan fát, amelyen a pajzstetű erősebben megtámadott, ki kell irtani. A napokban azután egy Balogh György nevű gazda arról tett panaszt, hogy — mint került uton megtudta — a tőle kivágott 40 fa egy cséfal gazdálkodónál van, akinek eladták. Hogyan, mint, arra még nem sikerült teljes világosságot deríteni, de annyi bizonyos,

hogy furcsa dolgokat lehet itt gyanítani és csak a legszigorúbb és legalaposabb vizsgálat tudná megnyugtatóan igazolni.

Azokat a fákat, amelyeket a pajzstetű csak kisebb mértékben támadott meg, nem irtják ki, hanem permetezik. Ez rendjén is lenne, csak az a baj, hogy temérdek pénz szednek be ezért a munkáért. Nagyszalontán úgy tudják, hogy például Hunyadmegyében ingyen permeteznek, nem tudnak tehát belenyugodni, hogy a mai szerencsétlen helyzetben s különösen az elszegényedett Nagyszalontán, miért szednek magas illetékeket érte.

Érdekes az is, hogy a gazdákat nem sokat érdeklik, hogy tudják-e fizetni a permetezési díjakat, vagy sem. A hivatalos közölgések bemennek a kertekbe, ha a gazda nincs is ott, hozzákezdnek a munkához s utána bemutatják a borsos számlát.

A városban általános a panasz a kiméletlen és furcsa eljárás miatt.

Nincs valuta kirándulási célokra

Bukarest, március 15

A Nemzeti Bank a következő közleményt adta ki:

Ujból köztudomásra hozzuk, hogy a Nemzeti Bank nem engedélyez többé devizákat kirándulásokra, a pénzügyminisztérium pedig eltiltotta a kirándulók-
nak az országból való kiutazását akár a minimális 3000 lej értékű valutával, ami különben a kiutazóknak egyéni utlevéllel engedélyezve van.

A vámhatóságok parancsot kaptak, hogy szigorú ellenőrzést léptessenek életbe és a rendelet ellen vétő kirándulók ellen jegyzőkönyveket vegyenek fel.

Súlyosabb

EIHALASZTOTTAK A GRIVITAI PERT

A nagy grivici vasutasper fellebbezési tárgyalása tudvalevőleg március 14-ikére volt kitűzve, a hadbíróság azonban március 24-ikére halasztotta a tárgyalást.

52 VÁDLOTTJA VAN A SZINAJAI MERÉNYLETNEK

A cenzurahivatal közlése szerint Uica tábornok hadtestparancsnok ma aláírta a vádiratot az összes vádlottak ellen, akik a szinajai merénylet ügyében szerepelnek. Eszerint a pernek 49 jelenlevő és 3 hiányzó vádlottja van. A hiányzók: Zelea-Codreanu Corneliu, a vassárgista kapitány, Szilágyi Viktor és Ion Dumitrescu lelkész. A jelenlevők: Nicolae Constantinescu, a gyilkos, akit merényletért, emberölésért, összeesküvésért és tiltott fegyverviselésért vonnak felelősségre. Társai, Belimache Dumitru és Caranica Ion ellen a merényletben és emberölésben való részesség, összeesküvés és tiltott fegyverviselés a vád. Összeesküvésért vonják felelősségre Zelea-Codreanu Corneliut, Cantacuzino-Granicerul tábornokot, Ionescu Virgil mérnököt, Hodos Ioant, Dumitrescu Iont és még többeket. A vádlottak egy részénél a Mironescu-féle rendtörvény 1., másoknál a törvény 4. szakasza alapította a vádat a katonai ügyesség.

POKOLGÉPES MERÉNYLŐ FŐLÖTT

Itélkezett a kaposvári törvényszék. A vádlott Premec Ede horvát származású kosárfonó, aki 1933. július 29-én pokolgépet küldött a szerb államvédelmi bíróság főnökének a címére. A csomagot Kapronca határállomáson gyanusnak találták és felbontották. A pokolgép felrobbant, egy vámtisztet megölt, kettőt súlyosan megsebesített. Premec nem tagadott. Előadta, hogy horvát hazafiassága folytán megbízásból kísérelte meg a merényletet. A bíróság egyrendbeli gyilkosság és kétrendbeli megkövetelt gyilkosság címén 15 évi fegyházra ítélte a vádlottat.

OSZTRAK—CSEH KERESKEDELMI

egyezményről indulnak meg tárgyalások a napokban. Az előkészítő megbeszéléseket Benes külügyminiszter és Wildner prágai osztrák követ már elvégezték. Az a tény, hogy a megbeszélések éppen most indultak meg, a római tárgyalások idején, arra enged következtetni, hogy Prágában a római egyezményről is volt szó.

Sport

Labdarugás

NADAS KAPTÁNY
összállította csütörtökön a Bratislava ellen szerepő B. csapat és egy bécsi csapat ellen kiálló A. válogatottat. A két csapat:

A. válogatott: Szabó — Sternberg, Kiss — Palotás, Sárosi, Szalai — Markos, Vince, Teleki, Toldi, Kemény.

B. válogatott: Háda — Bán, Törös — Lutz, Moór, Lázár — Tamássy, Pusztai, Avar, Turai, Barna.

Barna FTC amatőrjátékos, nagyszerű új tehetség! A tartalékok: Dénes, Futó, Egri, Somlai, Polgár és Keszei II. Nadas kapitány a két csapat legjobb formát mutatóiból állítja össze majd a bulgárok elleni válogatottat.

— **PERSZE, HOGY NEM A NAGY OSZTRÁK VÁLOGATOTTAT** ajánlották Romániának. Mint most kiderül (jólásunk igazolódott!) Ausztria B-csapatát szeretné játszani május 20 és június 10 között, Bécsben vagy Bukarestben a román csapat ellen.

A Szeged F. C. még e hónapban romániai turára jön. Valószínűleg a következő mérkőzéseket játssza: Március 25: Ripensia, március 28: AMTE, március 30: Kolozsvári AC, április 1: Törökves, április 2: Crisana, április 4: Universitatea. Egyelőre ennyi ajánlatot kaptak, csak kérdés, hogy 9 nap alatt játszanak-e 6 mérkőzést?

Lemondotta az olasz szövetség a március 25-re valamelyik olasz városba tervezett Magyarország B.—Olaszország B. mérkőzést. A magyar futballtársadalom most szeretné, ha a magyar B. csapat Berlin, Belgrád, vagy Nagyvárad csapatával játszana Budapesten. Szó van arról is, hogy Zágrábban, vagy Belgrádban játszanak.

36 szerződött profijátékosa van az F. C. Barcelonának. Az igaz viszont, hogy 8000 tagja van az egyesületnek.

Hat év alatt 13 klubban játszott Sidney Glidden, aki jelenleg a Hyde United csapatában játszik. Az angol játékos a „vándormadarak” világrekordere.

Vasárnap sorsolták ki Segesváron az alkérült csapatának tavaszi mérkőzéseit. Eszerint: Március 25-én Medgyesen: Vitrometan—MTV. Április 15-én Segesváron: Hargita—Unirea. Medgyesen: MTV—STV. Udvarhelyen: OMTE—MMTE II. oszt. bajnoki. 22-én Segesváron:

Hargita—Aquila. Medgyesen: Unirea—Vitrometan. 23-án Medgyesen: Sparta—MMTE II. oszt. 29-én Segesvár: STV—Unirea. Medgyes: Aquila—MTV. Udvarhely: Vitrometan—Hargita. Május 6-án Udvarhelyen: MTV—Hargita. Segesvár: Unirea—Aquila. Medgyes: OMTE—M. II. oszt. 13-án Segesvár: Hargita—STV. Medgyes: Aquila—Vitrometan. 17-én Medgyes: MMTE—M. II. oszt. Segesvár: Aquila—STV. 20-án Segesvár: MTV—Unirea. Medgyes: OMTE—Sparta II. oszt. 27-én Medgyes: M. II. —Sparta. Segesvár: STV—Vitrometan. Az őszi bajnoki eredmények alapján a Hargita 10 ponttal vezet a kerületi bajnokságban, 27 adott és 3 kapott góllal. A II. osztályú csapatok közül az M. II. van csoportjának élén.

— **LUCHIDE VASÁRNAP IS** válogató körútra megy. A főtitkár ezúttal a nagyváradi Universitatea—Crisana mérkőzést nézi meg.

Autósport

EYSTON

UJABB VILÁGREKORDOKAT jánított az angol Eyston (néhány világrekordját csak a napokban javította meg Hans Stuck.) Az új világrekordok:

4000 mérföld: 154.112 órával.

5000 mérföld: 152.460 órával.

48 órás időtartam: 4366.537 km. — 153.470 órával.

Ökövívás

Kellemes feltűnést és igen jó hatást keltett Budapesten, hogy Románia minden súlycsoportra nevezett a budapesti Európa bajnokságon. Nagy érdeklődés előzi meg a román ökölvívók szereplését, mert jó híre van a román boxolóknak.

Tenisz

— **OLASZORSZÁG—NÉMETORSZÁG** 5:0. Fedett pályamérkőzés Milánóban. Meglepés a győzelem aránya: a német csapatban Cramm is játszott! Az olaszokkal a Davis Cupban számolni kell!

Atlétika

A finn atléták Délamerikában, turnéjuk során a buenosayresi versenyen nagyszerűen szerepeltek. 5000 m.: 1. Iso Holl finn, 14 p. 47 mp. 2. Zabala (a marathongyőztes „rövidtávú”) Magasugrás: 1. Kotkas finn 190 és fél cm. 110 m. gátfutás: 1. Sjöstedt finn 15.2. Gerelyvetés: 1. Matti Jaeroinen 60 m. 95 cm. (A világrekordnál ez gyenge eredmény, de — elég volt a győzelemhez.)

— **KOTKAS: 201 cm!** A finn atléták riodejaneirói startja még szenzációsabb sikert hozott számukra. 110 gát: Sjöstedt 15.1 mp. — 5000 m. Isohollo 15 p 59 mp. (?) — Magas: Kotkas: 201 cm. Az első európai ugró, aki tuljutott a két méterre! — Diszkosz: Kotkas 45 m. 36 cm.

Hölgy atléták világversenye lesz augusztus 9—11 között Londonban.

— **210 CM LESZ A MAGASUGRÁS VILÁGREKORDJA** — nyilatkozta Mc Naughton a losangelesi olimpia magasugró bajnoka. Ebben jelölte meg az emberi teljesítmőképesség határát a magasugrásban.

Kerékpár

— **VESZÉLYBEN A TOUR DE HONGROIS**, mert — nincs pénz... Most mindent elkövetnek, hogy mégis megrendezték.

Alakul az önálló romániai kerékpár szövetség, valószínűleg még husvét előtt megkezdli működését.

Asztali tenisz

— Labda és ütőfajtákat kereszteltek el nevükről — ez az angol szövetség prof. vándorjának legsúlyosabb pontja a magyar asztali teniszjátékosok ellen. A világhírű magyar játékosok különben rövidesen teljes elégtételt kapnak.

Korcsolya

Sonja Hennie megérkezett Amerikába és vasárnap kezdi meg szereplését Karl Schäferrel együtt.

A TARSADALOMBIZTOSÍTÁS egységitő törvénykönyve utasításokkal, román és magyar nyelvű kiadásban megjelent. Fordította Ormai István tanácsos. Ára 35 lej. Posta szállítással 45 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

A világirodalom új klasszikusai

Sinclair Lewis
Művészek

Mereskovszki
Az ismeretlen Jézus

André Maurois
VII. Edward és kora

Thomas Mann
Jákob

Kötve 144. — Lei

Kapható a
Brassói Lapok Könyvosztályában

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk

Vétel-eladás

Jókarban levő zongora helyszűke miatt eladó. Brassó, Cenkalja/a 14. L. em. 1926

Megvételre keresek jókarban levő tejjeldolgozó gépet és vajprest. Buzás Venczel, Valea Strămbă. Csikmegye. 11032

Megvételre keresek 12—14 H. P., könnyen hordozható nyersolajmotort. Huszár Ferenc, Suseni. Jud. Ciuc. 11033

3 és fél vagon. elsőrangú fenyőcsér eladó. Köllő Pál, Ciurani. Jud. Ciuc. 11034

Cukorkagyártáshoz alkalmas berendezés eladó. Cim: Wiederlechner, Satu-Mare. Str. Horia 11. 11026

Állást nyer

Nőiszabó férfiségűdet felvesz Salon Femina, Brassó, Kolostor-utca 4. 11030

Keresek varróleányt és tanuló. Ady Dieners, Brassó, Fekete-utca 15. 11029

Elsőrendű férfi nőiszabóságokat keresek. Raab Alfréd női divatszalon, Brassó, Vodul 21. 11022

Fényképész-laboránsot keres Adler Oszkár, Brassó. Str. Regele Carol No. 12. 11025

Vegyes

Impotensek bizalommal küldjenek válaszbélyeget. Garantiált, biztos eredmény. „Laboratórium” Brassó, Str. Brătianu 64. 1883

BABITS MIHALY összes költeményei, 414 oldal, diszkötésben 120 lej. Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

2 szobás lakás

modern előszobával és fürdőszobával
Április 1-re kiadó. Kut-utca (Calea Victoriei) 54 — Magas földszint — Megtekinthető 10—11-ig

Bérbeadó

Megyeszékhelyen (Erdélyben) főtér legforgalmasabb helyén jól jövedelmező 20 szobás szálloda, étterem és sörcsarnok, teljes berendezéssel. Értekezni lehet Izsák Bélánál, Târgu-Mureș, Főtér 51. 1918

HOTEL IMPERIAL

București, Calea Victoriei 49 szám, a királyi palota mellett.

A legközpontibb fekvésű, legegényesebb és legkényelmesebb szálloda — Teljesen átalakítva. — Szobák fürdőszobával vagy anélkül, kátfűtés Calea Victoriei-re és a királyi palotára. Új fogadó- és olvasótermek. Bútor — Családi helyiség. — Európai konyha. — Versenyárak.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t, Brassó—Brassó.